

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชี

แนวคิด

1. การบัญชีเป็นกิจกรรมบริการซึ่งมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับกิจการ หรือหน่วยงานทางเศรษฐกิจ

- เพื่อให้ผู้ใช้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ

- การบัญชีอาจจำแนกเป็น

* บัญชีการเงิน

* บัญชีบริหาร

2. ผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ประกอบด้วยบุคคล ทั้ง ภายใน และภายนอก

- หน่วยงานที่ตั้งขึ้นเพื่อการประกอบธุรกิจ แบ่งตามกิจกรรมของการประกอบธุรกิจ ได้แก่

* ธุรกิจบริการ

* ธุรกิจพาณิชย์กรรม เช่น ห้างสรรพสินค้า

* ธุรกิจอุตสาหกรรม

- รูปแบบการจัดตั้งหน่วยงานธุรกิจจำแนกตามรูปแบบของกฎหมาย อาจเป็น

* กิจการเจ้าของคนเดียว

* ห้างหุ้นส่วน

* หรือ บริษัท

- ไม่ว่าจะเป็นกิจการแบบใดการบัญชีเข้ามามีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ใช้ต่างๆ

3 สถาบันที่เกี่ยวข้องกับนักบัญชีที่มีบทบาทต่อการบัญชี ได้แก่

* สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

* กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

* สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์

* ธนาคารแห่งประเทศไทย

* กรมสรรพากร

* สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

- กฎหมายการบัญชีที่สำคัญ ได้แก่

* พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

* พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

4. จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นแนวทางปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

- เพื่อให้งานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นที่น่าเชื่อถือ

- สภาวิชาชีพบัญชีได้กำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีโดยออกเป็นข้อบังคับ (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553

- การบัญชีหมายถึง

* การรวบรวมข้อมูล Collecting

* การบันทึกข้อมูล Recording

* การจำแนกข้อมูล Classifying

* การสรุปผลข้อมูล Summarizing

* การตีความผลสรุป Interpreting

- ผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีภายในกิจการ คือ

* เจ้าของ ผู้บริหาร และ พนักงานของกิจการ

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

-ผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี

1. ผู้ลงทุน
2. ผู้ให้กู้ยืม และเจ้าหนี้ เพื่อพิจารณาในการตัดสินใจเกี่ยวกับสินเชื่อ
3. ลูกจ้าง
4. ลูกค้า
5. ผู้จำหน่ายสินค้าให้แก่กิจการ
6. รัฐบาล
7. สาธารณชน

-ผู้ที่มีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีตาม พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

- * ห้างหุ้นส่วน
- * บริษัทจำกัด
- * บริษัทมหาชนจำกัด
- * นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย และ
- * กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร

-สภาวิชาชีพบัญชี เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 1.2 หลักการพื้นฐานทางการบัญชี

แนวคิด

1. กรอบแนวคิด เป็นหลักการสำคัญทางการบัญชี

เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดวิธีปฏิบัติทางการบัญชี และ

* มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องวัตถุประสงค์ของงบการเงิน

* ข้อสมมติในการจัดทำและนำเสนอของงบการเงิน

* ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน

* ข้อจำกัดของข้อมูลทางการบัญชี

* องค์ประกอบของงบการเงิน

* การรับรู้องค์ประกอบของงบการเงิน

* การวัดมูลค่าองค์ประกอบของงบการเงิน และ

* แนวคิดเกี่ยวกับทุน และการรักษาระดับทุน

2. มาตรฐานการรายงานทางการเงิน

- เป็นแนวทางที่แนะนำให้นักบัญชีใช้ยึดถือเป็นหลัก ในการรวบรวม จัดบันทึก สรุปผล

และรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับการเงินของกิจการ

- เพื่อให้งบการเงินจัดทำขึ้นตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

-ลักษณะเชิงคุณภาพเสริม ของงบการเงินตามกรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงิน

* ความสามารถเปรียบเทียบกันได้

* ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้

* ความทันเวลา

* ความสามารถเข้าใจได้

-เกณฑ์คงค้าง เป็นข้อสมมติในการจัดทำงบการเงิน ตามกรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงิน

ลักษณะของบัญชีการเงิน

* การบันทึกรายการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

* เป้าหมายของบัญชีการเงิน คือ งบการเงิน

* ข้อมูลที่บันทึกเป็นจำนวนเงิน

* การบันทึกทางการเงินบัญชีต้องมีหลักฐานประกอบ

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 1.3 งบการเงิน

แนวคิด

1. งบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการรายงานทางการเงิน

- งบการเงินให้สารสนเทศ หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

- ผู้ใช้งบการเงินประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย

- ซึ่งใช้งบการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการข้อมูลที่แตกต่างกัน

2. ส่วนประกอบของงบการเงิน มี 5 ส่วน คือ

-1. งบแสดงฐานะการเงิน

-2. งบกำไรขาดทุน

-3. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

-4. งบกระแสเงินสด และ

-5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน เช่นนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้ในการจัดทำงบการเงิน

3. องค์ประกอบของงบการเงิน มี 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 องค์ประกอบฐานะการเงิน ได้แก่

*สินทรัพย์

*หนี้สิน

*ส่วนของผู้ถือหุ้น

กลุ่มที่ 2 องค์ประกอบที่แสดงผลการดำเนินงาน ได้แก่

*รายได้ และ

*ค่าใช้จ่าย

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

4.งบแสดงฐานะการเงินเป็นรายงานทางการเงินที่แสดง สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น

-เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง

-รายงานที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงินเป็นยอดรวมที่สะสมมาตั้งแต่วันที่เริ่มกิจการจนถึงวันที่ระบุในงบแสดงฐานะการเงิน

-ยอดรวมสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันใดวันหนึ่งจะมีจำนวนเท่ากับยอดรวมของหนี้สินกับส่วนของผู้ถือหุ้น

5.งบกำไรขาดทุนของ NPAEs เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงรายได้และค่าใช้จ่าย

-เป็นองค์ประกอบของงบการเงินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดผลดำเนินงานทางการเงินของกิจการสำหรับช่วงเวลาหนึ่ง

-ส่วนรายได้ที่สูง หรือ ต่ำ กว่าค่าใช้จ่าย คือ กำไร หรือขาดทุน สำหรับงวดบัญชี

6.งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จของ PAEs เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับงวดหนึ่ง และ

-แสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นระหว่างต้นงวดกับปลายงวด

-สะท้อนให้เห็นการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในส่วนของผู้ถือหุ้น หรือสินทรัพย์สุทธิ

-ใช้วัดความมั่งคั่งของกิจการในระหว่างงวด โดยแสดง รายได้ ค่าใช้จ่าย รวมถึงกำไรและขาดทุนที่รับรู้โดยตรงในส่วนของผู้ถือหุ้น

7.ส่วนประกอบอื่นของงบการเงิน ที่ช่วยผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่

* งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของผู้ถือหุ้น

* งบกระแสเงินสด และ

*หมายเหตุประกอบงบการเงิน

คำนิยามขององค์ประกอบต่างๆ

-สินทรัพย์ Asset

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ทรัพยากรที่กิจการเป็นเจ้าของ หรืออยู่ในความควบคุมของกิจการ

-หนี้สิน Liabilities

ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการ

-รายการที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงินของบริษัท

* เงินลงทุน

* สินค้าคงเหลือ

* สิทธิบัตร

* ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หน่วยที่ 2 การบันทึกรายการบัญชีและการจัดทำบทดลอง

ตอนที่ 2.1 หลักพื้นฐานของการบันทึกรายการบัญชี

แนวคิด

1. วงจรบัญชี คือ ลำดับขั้นตอนของการทำบัญชีที่นักบัญชีจะต้องปฏิบัติเหมือนกันในแต่ละงวดบัญชี

- เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์หรือรายการค้าเพื่อบัญชีที่รายการในสมุดบัญชีขั้นต้น หรือสมุดรายวัน

- ผ่านรายการไปสมุดบัญชีขั้นปลาย หรือบัญชีแยกประเภท

- ปรับปรุงบัญชี

- ปิดบัญชี จนขั้นตอนสุดท้ายจะเป็นการ

- จัดทำงบการเงิน

2. บัญชีจำแนกเป็น 5 ประเภท คือ

- สินทรัพย์ * สินทรัพย์หมุนเวียน/ไม่หมุนเวียน เช่น รายได้ค้างรับ

- หนี้สิน * หนี้สินทรัพย์หมุนเวียน/ไม่หมุนเวียน เช่น ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

- ส่วนของเจ้าของ

- รายได้ และ

- ค่าใช้จ่าย

- ดังนั้นกิจการจึงต้องจัดทำผังบัญชีซึ่งเป็นโครงสร้างของบัญชีต่างๆ ตามประเภทบัญชี ประกอบด้วย

* ชื่อบัญชีทั้งหมด

* พร้อมด้วยเลขบัญชี

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

3. ระบบบัญชี มี 2 ระบบ คือ

* ระบบบัญชีเดี่ยว และ

* ระบบบัญชีคู่

- เกณฑ์การบันทึกบัญชี มีหลายเกณฑ์ โดยทั่วไปมี 2 เกณฑ์ คือ

* เกณฑ์เงินสด หมายถึง วิธีการบัญชีที่บันทึกที่รายได้และค่าใช้จ่ายต่อเมื่อได้รับหรือจ่าย เงินไปจริง

* เกณฑ์คงค้าง

- กิจการโดยทั่วไป มักใช้ระบบบัญชีคู่ และบันทึกรายการโดยใช้เกณฑ์คงค้าง

- วงจรับัญชี คือ ลำดับขั้นตอนทางการบัญชี เริ่มตั้งแต่การบันทึกรายการค้าในสมุดรายวัน ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท จัดทำงบทดลอง ปรับปรุงรายการ ปิดบัญชี และจัดทำงบการเงินตอนสิ้นงวด

- ผังบัญชี คือ บัญชีต่างๆที่ใช้บันทึกรายการในระบบบัญชีของกิจการ

* ผังบัญชีประกอบ ด้วย - รายชื่อบัญชีทั้งหมด และ

- เลขที่บัญชี หรือรหัสบัญชีที่มีอยู่ในกิจการ

โดยจัดเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบ

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

เกณฑ์เงินสด หมายถึง วิธีการบัญชีที่บันทึกกำไรได้และค่าใช้จ่ายต่อเมื่อได้รับหรือจ่าย เงินไปจริง

ข้อ 3 ก่อนเรียน

- กิจการได้รับเงินสดจากการขายสินค้า	2,000	บาท
-ได้รับชำระสินค้าล่วงหน้า	200	บาท
-ขายสินค้าเป็นเงินสด	300	บาท
-จ่ายค่าสาธารณูปโภคด้วยเงินสด	400	บาท
-ค่าแรงค้างจ่าย	500	บาท

*กิจการใช้เกณฑ์เงินสดกำไรสุทธิ = 2,000-400 = 1,600 บาท

ข้อ 3 หลังเรียน ร้านสมหวังบริการรับฝากรถจักรยาน ในเดือนมีนาคม 25x8

- ได้รับเงินเป็นรายได้ค่าบริการ	3,000	บาท
-ลูกค้าค้างชำระค่าฝากรถจักรยานตลอดทั้งเดือน	500	บาท
-จ่ายเงินสดค่าจ้าง ด.ช. อ้วนค่าจ้างเฝ้ารถจักรยาน	1,000	บาท
-ในจำนวนนี้เป็นการเบิกล่วงหน้า	400	บาท

*กิจการใช้เกณฑ์เงินสดกำไรสุทธิ = 3,000-1,000 = 2,000 บาท

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 2.2 การบันทึกรายการในสมุดบัญชีขั้นต้น

แนวคิด

1. หลักพื้นฐานทางการบัญชี ถือว่าสินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ ซึ่งเรียกว่าสมการบัญชี ซึ่งใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์รายการค้า

-การวิเคราะห์รายการค้า เป็นการพิจารณาว่ารายการค้านั้นเกี่ยวข้องกับ

*บัญชีประเภทใด

*จะบันทึกบัญชีอะไร

*รายการนั้นทำให้บัญชีเพิ่มขึ้น หรือลดลงเป็นจำนวนเท่าใด

*นำรายการที่วิเคราะห์แล้วไปบันทึกในสมุดรายวัน

2. การวิเคราะห์รายการค้าตามกิจกรรมธุรกิจ จำแนกเป็น 3 กิจกรรม ประกอบด้วย

*กิจกรรมจัดหา

*กิจกรรมลงทุน และ

*กิจกรรมดำเนินงาน

-โดยกิจกรรมจัดหาเงิน กิจการสามารถจัดหาเงินจาก 2 แหล่งคือ

*เจ้าของ และ

*เจ้าหนี้

-เมื่อจัดหาเงินได้แล้วก็จะนำเงินที่จัดหาได้ไปลงทุนในสินทรัพย์ เรียกว่า "กิจกรรมลงทุน"

-หลังจากนั้นก็จะเป็นการดำเนินการจัดการทรัพย์สินเพื่อก่อให้เกิดรายได้และกำไร

เรียกกิจกรรม

ว่า " กิจกรรมดำเนินงาน "

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

3. การบันทึกรายการค้า ที่เกิดขึ้นในสมุดรายวันจะมีขั้นตอนตั้งแต่

-การนำรายการที่วิเคราะห์แล้วมาบันทึก โดยเริ่มจาก

* การลงวันที่ ในช่องวันเดือนปี

* เขียนชื่อบัญชีในช่องรายการ

* ลงจำนวนเงินให้ครบถ้วน โดยแยกเป็นรายการเดบิต และรายการเครดิต และ

* อธิบายรายการที่บันทึกทุกรายการ

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ ซึ่งเรียกว่าสมการบัญชี

ข้อ 4 ก่อนเรียน

กิจการมีเงินสด 5,000 บาท +

อุปกรณ์ 140,000 บาท -

เจ้าของนำเงินมาลงทุน 80,000 บาท

กิจการมีหนี้สิน = 65,000 บาท

ข้อ 4 หลังเรียน

กิจการแห่งหนึ่งมีสินทรัพย์ทั้งหมด 240,000 บาท -

ส่วนของเจ้าของ (ทุน) ทั้งหมด 90,000 บาท +

ต่อมากิจการได้กู้เงินจากธนาคาร 50,000 บาท

ขณะนี้กิจการมีหนี้สินทั้งหมด 200,000 บาท

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หลักการวิเคราะห์รายการค้า

ด้านเดบิต Dr เป็นด้านที่บันทึกรายการเกี่ยวกับ

- การเพิ่มขึ้นของ สินทรัพย์ เช่นเช่นลูกหนี้เพิ่มขึ้นให้เดบิตบัญชีลูกหนี้
- การลดลงของ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ

ด้านเครดิต Cr เป็นด้านที่บันทึกรายการเกี่ยวกับ

- การลดลงของ สินทรัพย์
- การเพิ่มขึ้นของ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ รายได้

ข้อ 7 ก่อนเรียน

กิจการได้ให้บริการซ่อมรถแก่ลูกค้าเป็นเงิน **4,000** บาท ลูกค้าชำระเงินภายใน **30** วัน การบันทึกรายการในสมุดรายวันจะเป็น

Dr ลูกหนี้	4,000	
		Cr รายได้ค่าบริการ
		4,000

ข้อ 7 หลังเรียน

การบันทึกรายการในสมุดรายวัน รายการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ **15,000** บาท

Dr ซื้อ	15,000	
		Cr เจ้าหนี้
		15,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 8 ก่อนเรียน

กิจการได้รับชำระเงินจากลูกค้า 8,000 บาท เป็นการชำระค่าบริการของเดือนที่ผ่านมา การบันทึกรายการในสมุดรายวันจะเป็น

Dr เงินสด 8,000

Cr ลูกหนี้ 8,000

ข้อ 8 หลังเรียน

การบันทึกบัญชีรายการรับชำระหนี้ จากลูกค้า 6,000 บาท

Dr เงินสด 6,000

Cr ลูกหนี้ 6,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 2.3 การบันทึกรายการในสมุดบัญชีขั้นปลายและจัดทำงบทดลอง

1. การบันทึกรายการในสมุดบัญชีขั้นปลาย คือการนำรายการที่ได้บันทึกไว้ในสมุดบัญชีขั้นต้นคือสมุดรายวันแล้ว

-ผ่านรายการที่บันทึกนั้นไปบันทึกในสมุดบัญชีขั้นปลาย ที่ **1** เรียกว่า "บัญชีแยกประเภท"

-ชนิดของบัญชีแยกประเภทต่างๆ คือ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่าย

-เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นในบัญชี นั้นๆมาไว้ในที่เดียวกัน

2. การจัดทำงบทดลอง เป็นการสรุปยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภทต่างๆทุกบัญชี

-เพื่อให้มีการรวบรวมบันทึกไว้ในที่เดียวกัน

-เป็นการช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ในการจัดทำงบการเงินในแต่ละงวด และ

-เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าการบันทึกรายการในสมุดรายวันและรายการผ่านบัญชีด้านเดบิต และเครดิตของบัญชีต่างๆได้กระทำอย่างถูกต้องตามระบบบัญชีคู่

-การจัดทำงบทดลองมี

* ขั้นตอนเริ่มจากการหายอดคงเหลือของบัญชีประเภททุกบัญชี

* เขียนแบบฟอร์มงบทดลอง

* ชื่อบัญชี

* เลขที่บัญชี แล้ว

* นำยอดคงเหลือของบัญชีต่างๆใส่ในงบทดลอง และ

* ขั้นตอนสุดท้าย ให้ใส่รวมยอดจำนวนเงินในช่อง " เดบิต " และ " เครดิต "

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

-การนำรายการในสมุดรายวันไปบันทึกในสมุดบัญชีขั้นปลาย หรือเรียกว่า บัญชีแยกประเภท วิธีการนี้เรียกว่า "รายการผ่านบัญชี (Posting)"

-งบทดลอง

* เป็นรายงานที่สรุปยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภททุกบัญชี ณ สิ้นวันใดวันหนึ่ง

* เป็นงบที่แสดงว่าการบันทึกรายการบัญชีทั้งด้านเดบิตและด้านเครดิตของบัญชีต่างๆเป็นไปตามระบบบัญชี

* ช่วยในการจัดทำงบการเงินของแต่ละงวดได้สะดวกขึ้น

* งบทดลองจัดทำได้ 3 ระยะ คือ - งบทดลองก่อนปรับปรุงรายการ

- งบทดลองหลังปรับปรุงรายการ

- งบทดลองหลังปิดบัญชี

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หน่วยที่ 3 การปรับปรุงบัญชี

ตอนที่ 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงบัญชี

แนวคิด

1. สาเหตุและความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงบัญชี เกิดจากกิจการส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์คงค้างในการบันทึกบัญชี

-เมื่อสิ้นงวดกิจการจึงต้องปรับปรุงรายการที่จดบันทึกไว้ในระหว่างงวด และ

-มีผลต่อเนื่องถึงงวดต่อไป และรายการที่เกิดขึ้นแล้ว แต่ยังไม่ได้บันทึกบัญชีเลย

-เพื่อให้ได้รายได้และค่าใช้จ่ายที่เป็นของงวดเดียวกันมาเปรียบเทียบกัน

-โดยมีรายการที่ต้องปรับปรุง บัญชี 3 ประเภท คือบัญชีประเภท

* รายได้

* ค่าใช้จ่าย

* ปรับมูลค่าสินทรัพย์

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

2.ขั้นตอนการปรับปรุงบัญชี

-เมื่อสิ้นงวดจะบันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป

-แล้วผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง

-วิธีการปรับปรุงบัญชีขึ้นอยู่กับกลุ่มของรายการบัญชีบัญชี ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

* กลุ่มที่ 1 การปรับปรุงรายการที่ได้บันทึกไว้ในบัญชีเรียบบรรายระหว่างงวด

* กลุ่มที่ 2 การปรับปรุงรายการที่ยังมีเคຍบันทึกไว้ในบัญชีระหว่างงวดเลย แต่รายการเหล่านั้นได้เกิดขึ้นแล้ว

-จึงต้องปรับปรุงโดยบันทึกการที่เกิดขึ้น ณ วันสิ้นงวด

การปรับปรุงบัญชีประเภทรายได้ มี 2 อย่างคือ

-รายได้รับล่วงหน้า เป็นรายการที่กิจการได้รับเงินสดล่วงหน้าก่อนการเกิดรายได้ ดังนั้นการปรับปรุงรายได้รับล่วงหน้าจะเกี่ยวข้องกับบัญชี 2 ประเภท คือ

* บัญชีปะเภทหนี้สิน และ

* บัญชีประเภทรายได้

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 3.2 การปรับปรุงบัญชีประเภทรายได้

แนวคิด

1. รายได้รับล่วงหน้า เป็นรายการที่กิจการได้รับเงินสดในระหว่างงวดจากลูกค้าโดยที่ยังไม่ได้ให้บริการ

- กิจการมีภาระจะต้องให้บริการในอนาคต

- รายได้รับล่วงหน้าจึงเป็นบัญชีประเภทหนี้สิน และหลังจากนั้นกิจการได้ให้บริการแก่ลูกค้าบางส่วน

- เมื่อถึงวันสิ้นงวดจึงต้องปรับปรุงรายการโดยเปลี่ยนแปลงรายการนี้เป็น สองส่วนคือ

* ส่วนที่ให้บริการแล้วในปัจจุบันเป็นรายได้ และ

* ส่วนที่จะให้บริการในอนาคตเป็นหนี้สิน

2. รายได้ที่เกิดขึ้นแล้วในระหว่างงวด แต่กิจการยังไม่ได้บันทึกบัญชี

- เพราะยังไม่ได้รับเงินสดจนกว่าจะถึงงวดต่อไป

- ให้ปรับปรุงรายการโดยบันทึกรับรู้การเกิดขึ้นของรายได้ในบัญชีรายได้ และ

- ตั้งเป็นบัญชีรายได้ค้างรับซึ่งเป็นบัญชี ประเภทสินทรัพย์

การบันทึกบัญชีรายได้รับล่วงหน้า

1. บันทึกบัญชีหนี้สิน

การบันทึก บัญชี ณ วันที่เกิดรายการ	การปรับปรุงบัญชี ณ วันสิ้นงวด
เดบิต เงินสด XX เครดิต รายได้ XX เมื่อรับเงินสด ณ วันที่เกิดรายการ	เดบิต รายได้ XX เครดิต รายได้รับล่วงหน้า XX เมื่อปรับปรุงส่วนที่เป็นรายได้ของงวดต่อไป

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 3 ก่อนเรียน

กิจการรับเงินค่าเช่าสำหรับการเช่าร้าน 1 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน เป็นต้นไปเป็น

จำนวนเงิน 12,000 บาท กิจการปิดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม จะต้องปรับปรุงรายการ.....

*ถ้ากิจการบันทึกบัญชีตอนรับเงินเป็นหนี้สินทั้งจำนวน

การบันทึกบัญชี ณ วันที่ 1 พย.	การปรับปรุงบัญชี ณ วันที่ 31 ธค
เดบิต เงินสด 12,000	เดบิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า 2,000
เครดิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า 12,000	เครดิต รายได้ค่าเช่า 2,000
เมื่อรับเงินสด ณ วันที่เกิดรายการ	เมื่อปรับปรุงส่วนที่เป็นรายได้ของงวดต่อไป

$$\text{ตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. - 31 ธ.ค. เป็นเงิน } 12,000 \times \frac{(12-10)=2}{12 \text{ เดือน}} = 2,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. - 31 ต.ค. เป็นเงิน } 12,000 \times \frac{(12-2)=10}{12 \text{ เดือน}} = 10,000 \text{ บาท}$$

ข้อ 3 หลังเรียน

กิจการรับเงินค่าเช่าสำหรับการเช่าร้าน 1 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม เป็นต้นไปเป็น

จำนวนเงิน 12,000 บาท โดยบันทึกรายได้ทั้งจำนวน กิจการปิดบัญชีวันที่ 31 ธันวาคม จะต้องปรับปรุงรายการ.....

การบันทึกบัญชี ณ วันที่ 1 ต.ค.	การปรับปรุงบัญชี ณ วันที่ 31 ธ.ค.
เดบิต เงินสด 12,000	เดบิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า 3,000
เครดิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า 12,000	เครดิต รายได้ค่าเช่า 3,000
เมื่อรับเงินสด ณ วันที่เกิดรายการ	เมื่อปรับปรุงส่วนที่เป็นรายได้ของงวดต่อไป

$$\text{ตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค. - 31 ธ.ค. เป็นเงิน } 12,000 \times \frac{(12-9)=3}{12 \text{ เดือน}} = 3,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. - 31 ก.ย. เป็นเงิน } 12,000 \times \frac{(12-3)=9}{12 \text{ เดือน}} = 9,000 \text{ บาท}$$

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

การปรับปรุงรายได้ค้างรับ

-รายได้ที่เกิดขึ้นแล้วในงวดปัจจุบัน แต่กิจการยังไม่ได้รับชำระเงินสดจนกว่าจะถึงงวดบัญชีต่อไป และ

-ไม่มีการบันทึกรายการเลยในระหว่างงวดที่เกิดรายได้ ได้แก่ รายได้บางชนิดที่กิจการจะได้รับสม่ำเสมอ เช่น ดอกเบี้ย

*กรณีที่ 1 รายได้ที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ เป็นรายการที่ต้องรับรู้เป็นรายได้ของงวดบัญชีนั้น แต่ยังไม่ได้รับเงินเมื่อกิจการแจ้งหนี้ไปยังลูกค้าแล้ว

-ให้ตั้งเป็น บัญชีลูกหนี้การค้า ซึ่งเป็นบัญชีประเภทสินทรัพย์ การบันทึกรายการปรับปรุงเป็น...

เดบิต	ลูกหนี้การค้า	XX	
	เครดิต	รายได้	XX

*กรณีที่ 2 เป็นรายได้อื่นๆค้างรับ ซึ่งไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ

-ให้ตั้งเป็นรายการบัญชีรายได้ค้างรับ ซึ่งจัดว่าเป็นสินทรัพย์เช่นเดียวกับลูกหนี้การค้า แต่กิจการไม่ได้แจ้งหนี้ไปยังลูกค้า

เดบิต	รายได้ค้างรับ	XX	
	เครดิต	รายได้	XX

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 4. ก่อนเรียน

กิจการให้พนักงานยืมเงินจำนวน 20,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ครบกำหนดชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยในวันที่ 1 กันยายนปีถัดไป เมื่อกิจการปิดบัญชีในวันที่ 31 ธันวาคม ควรปรับปรุงรายการบัญชี.....

$$\text{ดอกเบี้ย 1ต.ค. - 31ธ.ค. เป็นเงิน } 20,000 \times 0.06 = 1,200 \times \frac{(12-9)=3}{12 \text{ เดือน}} = 300 \text{ บาท}$$

$$\text{ดอกเบี้ย 1ม.ค. - 31ก.ย. เป็นเงิน } 20,000 \times 0.06 \times = 1,200 \times \frac{(12-3)=9}{12 \text{ เดือน}} = 900 \text{ บาท}$$

เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ	300
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	300

ข้อ 4. หลังเรียน

กิจการฝากเงินไว้กับสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง จำนวน 100,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม เมื่อสิ้นกิจการปิดบัญชีในวันที่ 31 ธันวาคม ควรปรับปรุงรายการบัญชี.....

$$\text{ดอกเบี้ย 1ก.ค. - 31ธ.ค. เป็นเงิน } 100,000 \times 0.06 = 6,000 \times \frac{(12-6)=6}{12 \text{ เดือน}} = 3,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ดอกเบี้ย 1ม.ค. - 31มิ.ย. เป็นเงิน } 100,000 \times 0.06 \times = 6,000 \times \frac{(12-6)=6}{12 \text{ เดือน}} = 3,000 \text{ บาท}$$

เดบิต ดอกเบี้ยค้างรับ	3,000
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	3,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 3.3 การปรับปรุงบัญชีประเภทค่าใช้จ่าย

แนวคิด

1. ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า เป็นค่าใช้จ่ายที่กิจการได้จ่ายเงินไปล่วงหน้าแล้วในระหว่างงวด

-แต่ยังไม่ได้ใช้บริการหรือได้ใช้ไปบางส่วนในงวดนั้น และยังมีส่วนที่เหลืออยู่กิจการจึงต้องปรับปรุงรายการตอนสิ้นงวด

-เพื่อให้มีการรับรู้ค่าใช้จ่ายส่วนที่เป็นของงวดนั้นและส่วนที่จะใช้ประโยชน์ในงวดต่อไป ซึ่งจัดเป็นรายการ

สินทรัพย์

2. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นค่าใช้จ่ายที่กิจการได้รับประโยชน์ในงวดนั้นแล้ว

-แต่ยังไม่ได้ชำระเงินเพราะยังไม่ถึงกำหนดเวลา จึงยังไม่มีการบันทึกในบัญชี

-เมื่อถึงวันสิ้นงวดจึงต้องปรับปรุงรายการเพื่อรับรู้ค่าใช้จ่ายและหนี้สิน ที่ค้างจ่ายไว้

วิธีการปรับปรุงค่าใช้จ่าย จ่ายล่วงหน้า

กรณี ที่ 1 บันทึกเป็นบัญชีประเภทสินทรัพย์

-เมื่อมีรายการเกิดขึ้น ณ วันที่เกิดรายการจะบันทึกในบัญชีค่าใช้จ่าย จ่ายล่วงหน้า ซึ่งเป็นบัญชีประเภทสินทรัพย์

-เมื่อสิ้นงวดจึงจะโอนไปส่วนที่ได้ใช้ประโยชน์ไปแล้ว เป็นบัญชีค่าใช้จ่ายประจำงวด

-ส่วนที่เหลือซึ่งยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ ก็ยังคงเป็นสินทรัพย์ อยู่ในบัญชีค่าใช้จ่ายล่วงหน้าไปปรับปรุงในงวดที่ใช้ประโยชน์

ต่อไป

การบันทึก บัญชี ณ วันที่ เกิดรายการ	การปรับปรุงบัญชี ณ สิ้นงวด
เดบิต ค่าใช้จ่าย จ่ายล่วงหน้า XX	เดบิต ค่าใช้จ่าย XX
เครดิต เงินสด XX	เครดิต ค่าใช้จ่าย จ่ายล่วงหน้า XX
เมื่อจ่ายเงินสด ณ วันที่เกิดรายการ	เมื่อปรับปรุงส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้ว ณ วันสิ้นงวด

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

กรณี ที่ 2 บันทึกเป็นบัญชีประเภทค่าใช้จ่าย

-เมื่อมีรายการเกิดขึ้น ณ วันที่เกิดรายการจะบันทึกในบัญชีค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน

-เมื่อถึงวันสิ้นงวดจะปรับปรุงรายการโดยปรับลดบัญชีค่าใช้จ่ายที่ได้บันทึกไว้ให้น้อยลงตามส่วนที่กิจการยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในงวดนั้น

-เพื่อโอนไปเปิดบัญชีค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ซึ่งเป็น บัญชีประเภทสินทรัพย์

การบันทึก บัญชี ณ วันที่ เกิดรายการ	การปรับปรุงบัญชี ณ สิ้นงวด
เดบิต ค่าใช้จ่าย XX เครดิต เงินสด XX เมื่อจ่ายเงินสด ณ วันที่เกิดรายการ	เดบิต ค่าใช้จ่าย จ่ายล่วงหน้า XX เครดิต ค่าใช้จ่าย XX เมื่อปรับปรุงส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้ว ณ วันสิ้นงวด

ข้อ 5 ก่อน + หลัง เรียน

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม กิจการจ่ายค่าเบี้ยประกันภัยเป็นเงิน 8,000 บาท สำหรับระยะเวลา 6 เดือน

-โดยบันทึกบัญชีไว้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน เมื่อสิ้นปี กิจการควรบันทึกรายการปรับปรุง

$$\text{ค่าเบี้ยฯ 1ต.ค. - 31ธ.ค. เป็นเงิน } 8,000 \times \frac{(6-3)=3}{6 \text{ เดือน}} = 4,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าเบี้ยฯ 1ม.ค. - 31มี.ค. เป็นเงิน } 8,000 \times \frac{(6-3)=3}{6 \text{ เดือน}} = 4,000 \text{ บาท}$$

การบันทึก บัญชี ณ วันที่ 1 ต.ค.	การปรับปรุงบัญชี ณ 31ธ.ค.
เดบิต ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า 8,000 เครดิต เงินสด 8,000 เมื่อจ่ายเงินสด ณ วันที่เกิดรายการ	เดบิต ค่าเบี้ยประกันภัย 4,000 เครดิต ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า 4,000 เมื่อปรับปรุงส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้ว ณ วันสิ้นงวด

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

วิธีการปรับปรุงค่าใช้จ่าย ค้างจ่าย

การปรับปรุงค่าใช้จ่าย ค้างจ่ายเป็นการบันทึกรายการเพื่อแสดงว่ากิจการมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เพียงแต่ยังไม่ได้ชำระเงิน และมีภาระต้องชำระในงวดต่อไป

-จึงต้องบันทึกว่ากิจการมีหนี้สินเกิดขึ้น

เดบิต ค่าใช้จ่าย	XX
เครดิต ค่าใช้จ่าย ค้างจ่าย	XX

ข้อ 6 ก่อนเรียน

เมื่อสิ้นปี กิจการได้รับใบแจ้งหนี้ค่าโทรศัพท์เป็นเงิน 1,500 บาท ครบกำหนดชำระในวันที่ 20 มกราคมปีถัดไป กิจการควรปรับปรุงบัญชี....

เดบิต ค่าโทรศัพท์	1,500
เครดิต ค่าโทรศัพท์ ค้างจ่าย	1,500

ข้อ 6 หลังเรียน

ร้านสมบุญได้รับใบแจ้งหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าเป็นเงิน 4,000 บาท เมื่อวันที่ 2 มกราคม 25x2 และจะครบกำหนดชำระวันที่ 15 มกราคม 25x2 กิจการควรปรับปรุงบัญชีอย่างไร

ณ วันสิ้นงวดบัญชี 31 ธันวาคม 21x1

เดบิต ค่าไฟฟ้า	4,000
เครดิต ค่าไฟฟ้า ค้างจ่าย	4,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 3.4 การปรับปรุงบัญชีประเภทการปรับมูลค่าสินทรัพย์ และการแก้ไขข้อผิดพลาดทางบัญชี

แนวคิด

1. กิจการต้องประมาณจำนวนลูกหนี้ ที่คาดว่าจะเก็บเงินไม่ได้ในงวดนั้น

-เพื่อบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวด และ

-นำไปหักจากลูกหนี้แสดงยอดสุทธิคงเหลือเท่าที่คาดว่าจะเก็บได้ในงบแสดงฐานะการเงิน

2. วัสดุสำนักงานเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน เมื่อถูกนำมาใช้ประโยชน์แล้วจะหมดไป

-วัสดุสำนักงานที่ถูกใช้ไปในระหว่างงวดจึงต้องปรับปรุงเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวด

-ส่วนวัสดุสำนักงานที่เหลือซึ่งยังไม่ถูกใช้จะยังคงแสดงเป็นสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงิน

3. เมื่อถึงวันสิ้นงวดกิจการต้องบันทึกการปันส่วนของราคาทุนสินทรัพย์ถาวร สำหรับระยะเวลาที่ใช้ไประหว่างงวด ซึ่งเรียกว่า

"ค่าเสื่อมราคา" และ

-ลดมูลค่าของสินทรัพย์ถาวรให้มีมูลค่าตามบัญชีที่ถูกต้อง

4. การบันทึกรายการบัญชีอาจมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นจากความประมาท ความเข้าใจผิด

-เมื่อกิจการทราบถึงข้อผิดพลาดเหล่านั้น ซึ่งอาจเกิดจากงวดก่อน หรืองวดปัจจุบันก็ตาม

-ต้องทำการแก้ไขเพื่อให้บัญชีของกิจการแสดงข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

เดบิต หนี้สงสัยจะสูญ	XX
เครดิต ค่าหนี้สงสัยจะสูญ	XX

บัญชีหนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บเงินไม่ได้ และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดลูกหนี้

-บัญชีหนี้สงสัยจะสูญจะแสดงในงบกำไร ขาดทุน

บัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง จำนวนที่กันไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และ

-ถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบแสดงฐานะการเงิน

-เพื่อให้คงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บเงินได้

ข้อ 7. ก่อนเรียน

เมื่อสิ้นปี กิจการควรบันทึกบัญชีอย่างไร เมื่อกิจการตั้งประมาณการหนี้สงสัยจะสูญ 2,200 บาท

เดบิต หนี้สงสัยจะสูญ	2,200
เครดิต ค่าหนี้สงสัยจะสูญ	2,200

ข้อ 7. หลังเรียน

ถ้ากิจการมียอดขาย 70,000 บาท ประมาณหนี้สงสัยจะสูญเป็นร้อยละ 1 ของยอดขาย

เมื่อสิ้นงวดกิจการควรปรับปรุงรายการบัญชี = $70,000 \times 0.01 = 700$

เดบิต หนี้สงสัยจะสูญ	700
เครดิต ค่าหนี้สงสัยจะสูญ	700

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

การบันทึกการปรับปรุงวัสดุสำนักงานใช้ไป มี 2 วิธี

1 บันทึกเป็นสินทรัพย์

ณ วันซื้อวัสดุสำนักงาน	ณ วันสิ้นงวด
เดบิต วัสดุสำนักงาน XX	เดบิต วัสดุสำนักงานใช้ไป XX
เครดิต เงินสด/เจ้าหนี้ XX	เครดิต วัสดุสำนักงาน XX

2 บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย

ณ วันซื้อวัสดุสำนักงาน	ณ วันสิ้นงวด
เดบิต วัสดุสำนักงานใช้ไป XX	เดบิต วัสดุสำนักงาน XX
เครดิต เงินสด/เจ้าหนี้ XX	เครดิต วัสดุสำนักงานใช้ไป XX

สูตรการคำนวณวัสดุสำนักงานใช้ไป

วัสดุสำนักงานใช้ไป = วัสดุสำนักงานต้นงวด + ซื้อระหว่างงวด - วัสดุสำนักงานปลายงวด

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 8 ก่อนเรียน

บัญชีวัสดุสำนักงานมียอดยกมา 1,000 บาท +

กิจการซื้อเพิ่มในระหว่างปีเป็นเงิน 2,000 บาท -

สิ้นปีกิจการตรวจนับว่ามีวัสดุสำนักงานคงเหลือ 500 บาท = 2,500 บาท กิจการปรับปรุงบัญชี

เดบิต วัสดุสำนักงานใช้ไป	2,500
เครดิต วัสดุสำนักงาน	2,500

ข้อ 8 หลังเรียน

บัญชีวัสดุสำนักงานมียอดยกมา 1,000 บาท -

สิ้นปีกิจการตรวจนับว่ามีวัสดุสำนักงานคงเหลือ 100 บาท = 900 บาท กิจการปรับปรุงบัญชี

เดบิต วัสดุสำนักงานใช้ไป	900
เครดิต วัสดุสำนักงาน	900

ค่าเสื่อมราคา หมายถึง ส่วนหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวรหรือ อาคารอุปกรณ์ที่กิจการตัดเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวดบัญชีตาม ส่วนที่ได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น

เดบิต ค่าเสื่อมราคา	XX
เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม	XX

วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาในอัตราคงที่ตามวิธีเส้นตรง

-จะคำนวณค่าเสื่อมราคาสำหรับแต่ละงวดบัญชีตามจำนวนปีที่ให้ประโยชน์ ซึ่งค่าเสื่อมราคามีจำนวนเท่าๆกัน ทุกปี

$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาทุน} - \text{มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุการให้ประโยชน์ (ปี)}}$
--

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 9 ก่อนเรียน

กิจการซื้ออุปกรณ์ราคาทุนราคา 40,000 บาท คาดว่ามีมูลค่าคงเหลือ 10,000 บาท ประมาณว่าอุปกรณ์จะให้ประโยชน์ 10 ปี การบันทึกค่าเสื่อมราคาประจำปีที่คำนวณด้วยวิธีเส้นตรงจะเป็น

$$\begin{aligned}\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} &= \frac{\text{ราคาทุน—มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุการใช้งาน(ปี)}} = \frac{40,000-10,000}{10} \\ &= \frac{30,000}{10} = 3,000\end{aligned}$$

เดบิต	ค่าเสื่อมราคา	3,000
	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม	3,000

ข้อ 9 หลังเรียน

กิจการซื้ออุปกรณ์ราคาทุนราคา 40,000 บาท คาดว่ามีมูลค่าคงเหลือ 10,000 บาท ประมาณว่าอุปกรณ์จะให้ประโยชน์ 5 ปี การบันทึกค่าเสื่อมราคาประจำปีที่คำนวณด้วยวิธีเส้นตรงจะเป็น

$$\begin{aligned}\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} &= \frac{\text{ราคาทุน—มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุการใช้งาน(ปี)}} = \frac{40,000-10,000}{5} \\ &= \frac{30,000}{5} = 6,000\end{aligned}$$

เดบิต	ค่าเสื่อมราคา	6,000
	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม	6,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

วิธีบันทึกเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด มี 2 วิธีให้เลือก

1. ยกเลิกรายการเดิมที่บันทึกไว้ผิดพลาด และบันทึกรายการที่ถูกต้องแทน ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายและปฏิบัติกัน
2. บันทึกรายการเดียวเพื่อแก้ไขเฉพาะบัญชีและจำนวนเงินที่ผิดพลาดให้ถูกต้อง ซึ่งเป็นวิธีตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ข้อ 10 ก่อนเรียน กิจการซื้อเครื่องจักรเป็นเงินเชื่อ 8,000 บาท แต่บันทึกบัญชีโดย

รายการถูกต้องพบในงวดเหตุการณ์		บันทึกแก้ไขรายการ	
เดบิต เจ้าหนี้	8,000	เดบิต เครื่องจักร	16,000
เครดิต เครื่องจักร	8,000	เครดิต เจ้าหนี้	16,000

ข้อ 10 ก่อนเรียน กิจการซื้ออุปกรณ์เป็นเงินเชื่อ 10,000 บาท แต่บันทึกบัญชีโดย

รายการถูกต้องพบในงวดเหตุการณ์		บันทึกแก้ไขรายการ	
เดบิต เจ้าหนี้	10,000	เดบิต อุปกรณ์	20,000
เครดิต อุปกรณ์	10,000	เครดิต เจ้าหนี้	20,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หน่วยที่ 4 กระดาษทำการ การปิดบัญชี และจัดทำงบการเงิน

ตอนที่ 4.1 กระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงิน

แนวคิด

1. กระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงิน หมายถึง

- รายงานภายในที่นักบัญชีจัดทำขึ้นโดยมีช่องจำนวนเงินเดบิตและเครดิตอยู่หลายคู่

- ซึ่งใช้เป็นที่ยอมรับข้อบัญชีและยอดคงเหลือของทุกบัญชีที่กิจการมีอยู่ และ

- กิจการจะนำตัวเลขหลังการปรับปรุงรายการที่ได้จากกระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงินนี้ไปจัดทำงบการเงินได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว และง่ายยิ่งขึ้น

2. รูปแบบกระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงินมีหลายแบบ ซึ่งกิจการจะเลือกใช้แบบใดขึ้นอยู่กับลักษณะ ความเหมาะสม ของงานที่จัดทำ ตลอดจนความต้องการของผู้ใช้งบการเงิน

3. การจัดกระดาษทำการเพื่อทำงบการเงิน โดยทั่วไปนั้น

- เป็นการรวบรวมข้อมูลจากบัญชีแยกประเภททุกบัญชีจากงบทดลองก่อนการปรับปรุง ลงในช่องงบทดลอง - การจัดทำ รายการปรับปรุงในช่องรายการปรับปรุง

- ยอดคงเหลือหลังรายการปรับปรุง ในช่องงบทดลองหลังการปรับปรุง และ

- ออกยอดคงเหลือไปไว้ในช่องงบกำไรขาดทุน ช่องงบแสดงฐานะการเงิน และช่องงบการเงินต่างๆ

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

การจัดทำกระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงินมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อช่วยจำแนกประเภทบัญชีให้ง่ายขึ้น
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และการปิดบัญชี
3. เพื่อช่วยประหยัดเวลา และป้องกันการผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการปรับปรุงรายการและการจัดทำงบการเงิน
4. เพื่อช่วยให้ฝ่ายจัดการสามารถทราบผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของกิจการได้รวดเร็วขึ้น โดยมีต้องรอให้มีการปิดบัญชีก่อนจัดทำงบการเงิน
5. เพื่อช่วยค้นพบข้อผิดพลาดในการปรับปรุง / การปิดบัญชี ครบถ้วนหรือไม่

-กระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงินแบบ 8 ช่องแตกต่างกับแบบ 6 ช่อง โดยเพิ่มช่อง รายการปรับปรุง

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 4.2 การปิดบัญชี

1. เมื่อสิ้นงวด กิจกรรมจะปิดบัญชีประเภทรายได้ และค่าใช้จ่าย โดยโอนไปบัญชีกำไรขาดทุนเพียงบัญชีเดียว บันทึกรายการปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป และผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง

2. การหายอดคงเหลือของบัญชี ณ วันสิ้นงวดบัญชี

-เป็นการหายอดคงเหลือของบัญชี ประเภทสินทรัพย์ หนี้สิน และทุน/ส่วนของผู้ถือหุ้น

-โดยการคำนวณหายอดคงเหลือยกไปของแต่ละบัญชีในงวดหน้า

-หลังจากนั้นกิจกรรมจัดทำบทดลองหลังปิดบัญชี

3. รายงานบางรายการที่กิจการได้ปรับปรุงไว้เมื่อสิ้นงวดก่อน

-พอถึงวันเริ่มงวดบัญชีใหม่กิจกรรมจะต้องกลับบางรายการที่ได้ปรับปรุงไว้ ซึ่งเรียกว่า "การกลับรายการบัญชี" ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการบันทึกบัญชีงวดต่อไป

การปิดรายการบัญชี Closing Entry หมายถึง

-การบันทึกรายการปิดรายการบัญชีที่เกิดขึ้น เพื่อให้ยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทเป็นศูนย์ ซึ่งได้แก่การปิดบัญชีประเภทรายได้ ค่าใช้จ่าย โอนเข้าบัญชีกำไรขาดทุน เพื่อคำนวณหากำไร/ขาดทุนสุทธิประจำงวดที่เกิดขึ้น

-หลังจากที่ได้กำไร/ขาดทุนสุทธิแล้ว จึงปิดบัญชีทุนอีกครั้ง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงรายการปิดบัญชีเบิกใช้ส่วนตัวไปยังบัญชีทุนด้วย

รายการปรับปรุงที่กิจการควรกลับรายการตอนต้นงวดบัญชีใหม่

1. รายได้รับล่วงหน้า

2. รายได้ค้างรับ

3. ค่าใช้จ่าย จ่ายล่วงหน้า

4. ค่าใช้จ่าย ค้างจ่าย

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 4.3 การจัดทำงบการเงิน

แนวคิด

1.กิจการจะจัดทำงบกำไรขาดทุน

-เพื่อทราบผลงานดำเนินงานของกิจการประจำงวด โดยนำข้อมูลจากกระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงินที่ได้จัดทำนั้น

-กิจการสามารถนำผลที่ปรากฏในกระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงินของช่องงบกำไรขาดทุน มาจัดทำงบ 2.งบแสดงฐานะการเงิน เพื่อแสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันสิ้นงวด

-โดยนำข้อมูลจากกระดาษทำการ เพื่อจัดทำงบการเงินที่ได้จัดทำนั้น กิจการสามารถนำผลที่ปรากฏในกระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงินของช่องงบแสดงฐานะการเงิน มาจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน

-การจัดทำงบกำไรขาดทุน- แบบรายงาน

-การจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน - แบบรายงาน และ บัญชี

ข้อ 6.1 ก่อนเรียน

บันทึกกระดาษทำการให้สมบูรณ์ครบถ้วน โดยร้านรักป्लीมีรายการที่ต้องปรับปรุง

1.รายได้รับล่วงหน้า	1,000 บาท
2.เงินเดือนค้างจ่าย	2,000 บาท
3.วัสดุสำนักงานใช้ไป	5,000 บาท
4.ค่าเสื่อมราคา -อาคาร	10,000 บาท

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ร้านรับปลั้ม ก่อนเรียน

กระดาษทำการ

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่...31 ธันวาคม 25x2

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบทดลองก่อนปรับปรุง		รายการปรับปรุง		งบทดลองหลังปรับปรุง		งบกำไรขาดทุน		งบแสดงฐานะการเงิน	
		เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
เงินสด	101	10,000				10,000				10,000	
ลูกหนี้การค้า	102	10,000				10,000				10,000	
วัสดุสำนักงาน	103	15,000			(3) 5,000	10,000				10,000	
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	105	20,000				20,000				20,000	
อาคาร	106	100,000				100,000				100,000	
เจ้าหนี้การค้า	201		15,000				15,000				15,000
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	202		10,000				10,000				10,000
ทุน	301		100,000				100,000				100,000
เบิกใช้ส่วนตัว	302	10,000				10,000				10,000	
รายได้	401		100,000	(1) 1,000			99,000		99,000		
ค่าโฆษณา	502	10,000				10,000		10,000			
เงินเดือน	503	50,000		(2) 2,000		52,000		52,000			
รวม		225,000	225,000								
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	507			(4) 10,000		10,000		10,000			
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	107				(4) 10,000		10,000				10,000
รายได้รับล่วงหน้า	204				(1) 1,000		1,000				1,000
เงินเดือนค้างจ่าย	203				(2) 2,000		2,000				2,000
ค่าวัสดุสำนักงานใช้ไป	506			(3) 5,000		5,000		5,000			
				18,000	18,000	237,000	237,000				
กำไรสุทธิ = 99,000-77,000								22,000			22,000
								99,000	99,000	160,000	160,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หน้า

ก่อนเรียน ข้อ 6.2 บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป

พ.ศ.25x2		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	รายได้	401	1,000			
		รายได้รับล่วงหน้า	204			1,000	
		ปรับปรุงรายได้รับล่วงหน้า					
		เงินเดือน	503	2,000			
		เงินเดือนค้างจ่าย	203			2,000	
		ปรับปรุงเงินเดือน					
		ค่าวัสดุสำนักงานใช้ไป	506	5,000			
		วัสดุสำนักงาน	103			2,000	
		ปรับปรุงค่าวัสดุสำนักงาน					
		ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	507	10,000			
		ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	107			10,000	
		ปรับปรุงค่าเสื่อมราคา-อาคาร					

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ก่อนเรียน ข้อ 6.2 บันทึกรายการปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายหลังปรับปรุงรายการแล้วในสมุดรายวันทั่วไป

หน้า

พ.ศ.25x2		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	รายได้		99,000			
		กำไรขาดทุน				99,000	
		ปิดบัญชีรายได้					
		กำไรขาดทุน		77,000			
		ค่าโฆษณา				10,000	
		เงินเดือน				52,000	
		ค่าวัสดุสำนักงานใช้ไป				5,000	
		ค่าเสื่อมราคา-อาคาร				10,000	
		ปิดบัญชีค่าใช้จ่าย					
		กำไรขาดทุน		22,000			
		ทุน				22,000	
		ปิดบัญชีกำไรขาดทุน					
		ทุน		10,000			
		เบิกใช้ส่วนตัว				10,000	
		ปิดบัญชีเบิกใช้ส่วนตัว					

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

คำนวณหายอดคงเหลือยกไปของบัญชี

	เดบิต	หน่วย:บาท เครดิต
1 บัญชีเงินสด	10,000	
2 บัญชีลูกหนี้การค้า	10,000	
3 บัญชีวัสดุสำนักงาน	10,000	
4 บัญชีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	20,000	
5 บัญชีอาคาร	100,000	
6 บัญชีเจ้าหนี้การค้า		15,000
7 บัญชีค่าใช้จ่าย ค้างจ่าย		10,000
8 บัญชี ทุน (1000,000 + 22,000 - 10,000)		112,000
9 บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม -อาคาร		10,000
10 บัญชีเงินเดือนค้างจ่าย		2,000
11 บัญชีรายได้รับล่วงหน้า		1,000
<hr/>		
	150,000	150,000

6.3 งบกำไรขาดทุน

ร้านรักปลื้ม
งบกำไรขาดทุน
สำหรับ ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x2

รายได้		หน่วย : บาท
.....		
.....		99,000
รวมรายได้		
ค่าใช้จ่าย		
เงินเดือน	52,000	
ค่าโฆษณา	10,000	
วัสดุสำนักงานใช้ไป	5,000	
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	10,000	
.....		
.....		
รวมค่าใช้จ่าย		77,000
กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ)		22,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

6.3 งบแสดงฐานะการเงินแบบรายงาน

ร้าน.รักปลื้ม

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x2

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน		หน่วย : บาท
เงินสด	10,000	
ลูกหนี้การค้า	10,000	
วัสดุสำนักงาน	10,000	
ค่าเช่า จ่ายล่วงหน้า	20,000	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	50,000	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
อาคาร	100,000	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	10,000	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	90,000	
รวมสินทรัพย์		140,000
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า	15,000	
ค่าใช้จ่าย ค้างจ่าย	10,000	
เงินเดือน ค้างจ่าย	2,000	
รายได้ รับล่วงหน้า	1,000	
รวมหนี้สิน		28,000
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุน - ร้านรักปลื้ม	100,000	
บวก กำไรสุทธิ	22,000	
หัก ถอนใช้ส่วนตัว	10,000	
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		112,000
		140,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 6 หลังเรียน

6.1 บันทึกกระดาษทำการให้สมบูรณ์ครบถ้วน โดยร้านรักปลื้มมีรายการที่ต้องปรับปรุง

1. ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า 10,000 บาท
2. ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์ 10,000 บาท
3. หนี้สงสัยจะสูญ 5,000 บาท
4. รายได้รับล่วงหน้า 1,000 บาท

ร้านรักปลื้ม ก่อนเรียน

กระดาษทำการ

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ ...31 ธันวาคม 25x2

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบทดลองก่อนปรับปรุง		รายการปรับปรุง		งบทดลองหลังปรับปรุง		งบกำไรขาดทุน		งบแสดงฐานะการเงิน	
		เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
เงินสด		30,000				30,000				30,000	
ลูกหนี้การค้า		20,000				20,000				20,000	
ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า		20,000		(1) 10,000		30,000				30,000	
อุปกรณ์		100,000				100,000				100,000	
เจ้าหนี้การค้า			15,000				15,000				15,000
ค่าใช้จ่าย ค้างจ่าย			30,000				30,000				30,000
ทุน			100,000				100,000				100,000
เบิกใช้ส่วนตัว		5,000				5,000				5,000	
รายได้			100,000	(4) 1,000			99,000		99,000		
ค่าเช่า		20,000			(1) 10,000	10,000		10,000			
เงินเดือน		50,000				50,000		50,000			
รวม		245,000	245,000								
ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์				(2) 10,000		10,000		10,000			
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์					(2) 10,000		10,000				10,000
หนี้สงสัยจะสูญ				(3) 5,000		5,000		5,000			
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ					(3) 5,000		5,000				5,000
รายได้รับล่วงหน้า					(4) 1,000		1,000				1,000
				26,000	26,000	260,000	260,000				
กำไรสุทธิ = 99,000-75,000								24,000			24,000
								99,000	99,000	185,000	185,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หลังเรียน ข้อ 6.2 บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป

หน้า

พ.ศ.25x2		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	ค่าใช้จ่าย จ่ายล่วงหน้า		10,000			
		ค่าเช่า				10,000	
		ปรับปรุงค่าเช่า จ่ายล่วงหน้า					
		ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์		10,000			
		ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์				10,000	
		ปรับปรุงค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์					
		หนี้สงสัยจะสูญ		5,000			
		ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ				2,000	
		ปรับปรุงค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ					
		รายได้		1,000			
		รายได้ รับล่วงหน้า				1,000	
		ปรับปรุงรายได้รับล่วงหน้า					

หลังเรียน ข้อ 6.2 บันทึกรายการปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายหลังปรับปรุงรายการแล้วในสมุดรายวันที่ หน้า

พ.ศ.25x2		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	รายได้		99,000			
		กำไรขาดทุน				99,000	
		ปิดบัญชีรายได้					
		กำไรขาดทุน		75,000			
		ค่าเช่า				10,000	
		เงินเดือน				50,000	
		ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์				10,000	
		หนี้สงสัยจะสูญ				5,000	
		ปิดบัญชีค่าใช้จ่าย					
		กำไรขาดทุน		24,000			
		ทุน				24,000	
		ปิดบัญชีกำไรขาดทุน					
		ทุน		5,000			
		เบิกใช้ส่วนตัว				5,000	
		ปิดบัญชีเบิกใช้ส่วนตัว					

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

คำนวณหายอดคงเหลือยกไปของบัญชี

	เดบิต	หน่วย:บาท เครดิต
1 บัญชีเงินสด	30,000	
2 บัญชีลูกหนี้การค้า	20,000	
3 บัญชีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	30,000	
4 บัญชีอุปกรณ์	100,000	
5 บัญชีเจ้าหนี้การค้า		15,000
6 บัญชีค่าใช้จ่าย ค้างจ่าย		30,000
7 บัญชี ทุน (1000,000 + 24,000 - 5,000)		119,000
8 บัญชี ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ		5,000
9 บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม -อุปกรณ์		10,000
10 บัญชีรายได้รับล่วงหน้า		1,000
	180,000	180,000

6.3 งบกำไรขาดทุน

ร้านรักปลื้ม

งบกำไรขาดทุน

สำหรับ ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x2

รายได้		หน่วย : บาท
.....	100,000	
หัก รายได้รับล่วงหน้า	1,000	99,000
รวมรายได้		
ค่าใช้จ่าย		
ค่าเช่า	10,000	
เงินเดือน	50,000	
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์	10,000	
หนี้สงสัยจะสูญ	5,000	
รวมค่าใช้จ่าย		75,000
กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ)		24,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

6.3 งบแสดงฐานะการเงินแบบรายงาน

ร้าน. รักปลื้ม
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x2

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน		หน่วย : บาท
เงินสด		30,000
ลูกหนี้การค้า	20,000	
หัก ค่าหนี้สงสัยจะสูญ	<u>5,000</u>	15,000
ค่าเช่า จ่ายล่วงหน้า		30,000
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		<u>75,000</u>
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
อุปกรณ์		100,000
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>10,000</u>	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		<u>90,000</u>
รวมสินทรัพย์		<u><u>165,000</u></u>
	หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า		15,000
ค่าใช้จ่าย ค้างจ่าย		30,000
รายได้ รับล่วงหน้า		1,000
รวมหนี้สิน		<u>46,000</u>
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุน - ร้านรักปลื้ม	100,000	
บวก กำไรสุทธิ	<u>24,000</u>	
หัก ถอนใช้ส่วนตัว	<u>5,000</u>	119,000
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		<u><u>165,000</u></u>

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หน่วยที่ 5 เอกสารทางการเงิน และสมุดบัญชี

ตอนที่ 5.1 เอกสารทางการเงิน

แนวคิด

1. เอกสารทางการเงิน เป็นจุดเริ่มต้นของรายการค้าในวงจรบัญชีและมีความสำคัญอย่างมาก

-เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการบัญชีกำหนดให้มีเอกสาร และเอกสารทำให้ข้อมูลในบัญชีและงบการเงิน น่าเชื่อถือ

-เอกสารทางการเงินแบ่งเป็น **3** ประเภท ได้แก่

* เอกสารจากภายนอก

* เอกสารจากภายในส่งไปภายนอก

* เอกสารจากภายในเพื่อใช้ภายใน

2. เอกสารทางการเงินต้องมีรายการอย่างน้อยตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีกำหนด เอกสารแต่ละประเภท

มีรายการที่แตกต่างกันไป

-แต่เอกสารทุกประเภทต้องมีรายการอย่างน้อย 5 อย่าง ได้แก่

* ชื่อของผู้ทำเอกสาร

* ชื่อของเอกสาร

* เลขที่และเล่มที่ของเอกสาร

* วัน เดือน ปี ที่ออกเอกสาร และ

* จำนวนเงินรวม

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

3. การเก็บรักษาเอกสารทางการบัญชี ในสถานที่ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการบัญชีกำหนด และเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันปิดบัญชี

-เอกสารแต่ละใบจัดเก็บลงแฟ้มใบสำคัญแฟ้มใดแฟ้มหนึ่ง ใน 5 ประเภท ได้แก่

* แฟ้มใบสำคัญรับเงิน

* แฟ้มใบสำคัญจ่ายเงิน

* แฟ้มใบสำคัญขาย

* แฟ้มใบสำคัญซื้อ

* แฟ้มใบสำคัญทั่วไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของเอกสารแต่ละใบ

เอกสารภายนอก หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยบุคคลภายนอก และบุคคลภายในคือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ได้รับเอกสารดังกล่าวมาเพื่อใช้เป็นหลักฐานทางการบันทึกบัญชี เช่น ใบกำกับสินค้าซื้อ

เอกสารจากภายในเพื่อใช้ภายใน หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยบุคคลภายในคือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี เพื่อใช้ภายในกิจการของตนเอง เช่น ใบขอซื้อ ใบเบิกของ

แฟ้มใบสำคัญขาย ใช้เก็บใบสำคัญขายและเอกสารทางการบัญชีอื่นที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ เช่น ใบส่งของ

แฟ้มใบสำคัญซื้อ ใช้เก็บใบสำคัญซื้อและเอกสารทางการบัญชีอื่นที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าหรือรับบริการเป็นเงินเชื่อ เช่น ใบรับของ

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 5.2 สมุดบัญชีขั้นต้น

แนวคิด

1. สมุดบัญชีขั้นต้น หมายถึง สมุดบัญชีที่ใช้บันทึกรายการบัญชีที่เกิดขึ้นทุกรายการ

* โดยเรียงลำดับเวลาก่อนหลังของการเกิดรายการบัญชี

* เพื่อรวบรวมรายการบัญชีที่เกิดขึ้นทั้งหมดไว้ในที่เดียวกัน

* สมุดบัญชีขั้นต้นแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- สมุดรายวันทั่วไป และ

- สมุดรายวันเฉพาะ

2. สมุดรายวันทั่วไป ใช้บันทึกรายการขั้นต้นทุกประเภท

- กรณีที่กิจการใช้สมุดรายวันเฉพาะ รายการบัญชีใดที่บันทึกในสมุดรายวันเฉพาะแล้วรายการบัญชานั้นไม่ต้องบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปอีก

- สมุดรายวันเฉพาะ ใช้บันทึกรายการที่มีลักษณะเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

- สมุดรายวันเฉพาะที่สำคัญ ได้แก่

* สมุดเงินสดรับ

* สมุดเงินสดจ่าย

* สมุดรายวันซื้อ

* สมุดรายขาย

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

3. สมุดรายวันเฉพาะเกี่ยวกับเงินสด ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับการรับเงิน และการจ่ายเงิน

* สมุดรายวันเฉพาะเกี่ยวกับเงินสด มี 3 ประเภท คือ

- สมุดเงินสด

- สมุดเงินสดรับ และ

- สมุดเงินสดจ่าย

4. สมุดรายวันเฉพาะเกี่ยวกับสินค้า ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อและการขาย เป็นเงินเชื่อ

- สมุดรายวันซื้อ ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อสินค้าหรือการรับบริการ เป็นเงินเชื่อ และ

- สมุดรายวันขาย ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับการขายสินค้าหรือให้บริการ เป็นเงินเชื่อ

สมุดรายวันเฉพาะ เป็นสมุดบัญชีที่ใช้บันทึกรายการขั้นต้นที่เกิดขึ้นเป็นประจำและจำนวนมาก

* แนวคิดที่จะรวบรวมรายการประเภทเดียวกัน ที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ครั้งไว้ในสมุดรายวันเล่มเดียวกัน

เรียกว่า "สมุดรายวันเฉพาะ"

* สมุดเงินสด Cash Book เป็นสมุดรายวันเฉพาะประเภทหนึ่ง ใช้บันทึกรายการขั้นต้นที่เกี่ยวกับเงินสด

ทั้งเงินสดรับและเงินสดจ่าย รายที่บันทึกในสมุดเงินสดแล้ว ไม่ต้องบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปและแยกประเภทเงินสดอีก

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 5.3 สมุดบัญชีชั้นปลาย

แนวคิด

1. สมุดบัญชีชั้นปลาย หรือสมุดบัญชีแยกประเภท หมายถึง สมุดบัญชีที่ใช้บันทึกรายการบัญชีที่ผ่านมาจากสมุดบัญชีขั้นต้น

-เพื่อจัดประเภทรายการบัญชีทั้งหมดออกเป็นหมวดหมู่แต่ละประเภท และจะทำให้ทราบยอดคงเหลือของบัญชีแต่ละประเภท

-สมุดบัญชีชั้นปลาย มี **2** ชนิด คือ

* สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และ

* สมุดบัญชีแยกประเภทย่อย

-กฎหมายว่าด้วยการบัญชีกำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดทำบัญชีแยกประเภท และบัญชีสินค้า

-โดยมีข้อความและรายการตามที่กฎหมายกำหนด

-ตลอดจนระยะเวลาที่ต้องลงรายการในสมุดบัญชีแยกประเภทให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

2. สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป ใช้บันทึกรายการบัญชีที่ผ่านมาจากสมุดบัญชีขั้นต้น

-โดยแยกประเภทของรายการบัญชีออกเป็นแต่ละบัญชี ตามที่กำหนดไว้ในผังบัญชี

-สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปซึ่งใช้บันทึกรายการบัญชีด้วยยอดรวมสำหรับรอบระยะเวลาหนึ่งที่ผ่านมาจากสมุดรายวันเฉพาะ เรียกว่า " บัญชีคุมยอด "

-โดยจะมีสมุดบัญชีแยกประเภทย่อย ซึ่งใช้บันทึกรายการย่อยแต่ละรายการบัญชีประกอบสมุดบัญชีคุมยอด

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

3. สมุดบัญชีแยกประเภทย่อย หมายถึง สมุดบัญชีชั้นปลายซึ่งใช้บันทึกรายการบัญชีย่อยแต่ละรายการที่ผ่านมาจากสมุดบัญชีขั้นต้นทันทีที่เกิดรายการบัญชี

- ยอดคงเหลือในสมุดบัญชีแยกประเภทย่อยเป็นรายละเอียดประกอบสมุดบัญชีคุมยอด
- ยอดรวมของยอดคงเหลือในสมุดบัญชีแยกประเภทย่อยต้องเท่ากับยอดคงเหลือในสมุดบัญชีคุมเสมอ
- การกระทบยอดรวมของบัญชีย่อยให้ตรงกับยอดคงเหลือของบัญชีคุมจะกระทำ ทุกสิ้นเดือน

สมุดบัญชีคุมยอด Control Account หมายถึง สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป ซึ่งใช้บันทึกรายการบัญชีแต่ละรายการ หรือรายการเดียวด้วยยอดรวมที่ผ่านมาจากสมุดรายวันเฉพาะ

การผ่านรายการบัญชีจากสมุดรายวันไปบัญชีแยกประเภทย่อย จำแนกได้เป็น 2 กรณี คือ

1. การผ่านรายการบัญชีจาก สมุดรายวันทั่วไป-ไปบัญชีย่อย จะกระทำทุกครั้งที่บ้านที่รายการนั้นๆ ในสมุดรายวันทั่วไป
2. การผ่านรายการบัญชีจาก สมุดรายวันเฉพาะ-ไปบัญชีย่อย จะกระทำทุกครั้งที่บ้านที่รายการนั้นๆ ในสมุดรายวันทั่วไป

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ประโยชน์ของสมุดบัญชีแยกประเภทย่อย

1. ใช้แสดงรายละเอียดของบัญชีคุมยอด

2. มีการควบคุมภายในที่ดี

- เมื่อกิจการจัดให้มีบัญชีคุมยอดและบัญชีย่อยแล้ว ซึ่งยอดคงเหลือของบัญชีคุมและยอดคงเหลือรวมของบัญชีย่อยบัญชีเดียวกันต้องมียอดรวมเท่ากันจึงจะถูกต้อง

- บัญชีคุมถือเป็น บัญชีแยกประเภททั่วไป และบัญชีย่อยมีฐานะเป็นบัญชีแสดงรายละเอียดประกอบบัญชีคุมยอดนั่นเอง

- การผ่านรายการบัญชีไปบัญชีย่อยจะผ่านรายการแต่ละรายการเมื่อเกิดรายการทันที

- ยอดคงเหลือจากบัญชีย่อยรวมกันจะนำมาเปรียบเทียบกับบัญชีคุม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการผ่านรายการบัญชี

- ในการหายอดคงเหลือของบัญชีเพื่อจัดทำงบการเงินกิจการจะหายอดคงเหลือจากบัญชีคุมยอด หรือบัญชีแยกประเภททั่วไป

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หน่วยที่ 6 การบัญชีธุรกิจการให้บริการ และธุรกิจพาณิชยกรรม

ตอนที่ 6.1 การบัญชีธุรกิจบริการ

แนวคิด

1.ธุรกิจบริการเป็นธุรกิจที่ให้บริการแก่ลูกค้าโดยไม่มีสินค้าไว้จำหน่าย

- แต่ธุรกิจบริการอาจมีวัสดุที่ใช้ประกอบการให้บริการได้
- เมื่อธุรกิจบริการ ให้บริการกับลูกค้าแล้ว ธุรกิจบริการจะรับรู้รายได้เป็นหลัก

2.เมื่อธุรกิจบริการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

- กิจการจะบันทึกบัญชีโดยคำนึงถึง ภาษีขาย ภาษีซื้อ และคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย

3.ณ วันสิ้นงวดบัญชี ธุรกิจบริการบันทึกรายการปรับปรุงและรายการปิดบัญชีก่อนจัดทำงบการเงิน

4.ธุรกิจบริการจัดทำงบการเงิน ซึ่ง ประกอบไปด้วย

- งบแสดงฐานะการเงิน
- งบกำไรขาดทุน
- งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น
- งบกระแสเงินสด และ
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

- ตัวอย่างธุรกิจบริการ

* โรงพยาบาล

* โรงเรียน

* โรงแรม

* โรงมหรสพ

* สถานีโทรทัศน์

- ตัวอย่างเอกสารการค้าของธุรกิจบริการ

* เมื่อธุรกิจบริการรับคำสั่งจากลูกค้า กิจกรรมควรจัดทำเอกสารการค้า คือ ใบสั่งงาน

* เมื่อธุรกิจบริการได้ให้บริการแก่ลูกค้าแล้ว กิจกรรมจะเรียกเก็บเงินค่าบริการลูกค้า ควรจัดทำเอกสารการค้า คือ ใบแจ้งหนี้

- รายได้ของธุรกิจบริการ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

* รายได้จากการดำเนินงานหลัก หรือรายได้ทางตรง

* รายได้ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานหลัก หรือรายได้อื่น

* ต้นทุนการให้บริการ

* ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานหลัก หรือค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

* ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานหลัก หรือค่าใช้จ่ายอื่น

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

การบันทึกรายได้ค่าบริการ

- เมื่อธุรกิจบริการเกิดรายได้จากการให้บริการ หรือรายได้อื่น ธุรกิจบริการซึ่งเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน (ภาษีมูลค่าเพิ่ม) จะบันทึกบัญชีดังนี้

1. เมื่อให้บริการแก่ลูกค้าเสร็จแล้ว และได้รับเงินสด

เดบิต	เงินสด	XXX	
	เครดิต		รายได้จากการให้บริการ XXX
			ภาษีขาย XXX

2. เมื่อให้บริการแก่ลูกค้าเสร็จแล้ว แจกหนี้ให้แกลูกค้า และไม่ได้รับเงินสด

เดบิต	ลูกหนี้การค้า	XXX	
	เครดิต		รายได้จากการให้บริการ XXX
			ภาษีขาย XXX

ข้อ 3 ก่อนเรียน

ร้านถ่ายรูปจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และได้รับเงินค่าบริการถ่ายรูป **1,000** บาท กิจการบันทึกบัญชี

เดบิต	เงินสด	1,070	
	เครดิต		รายได้จากการให้บริการ 1,000
			ภาษีขาย 70

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 3 หลังเรียน

ธุรกิจบริการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและได้ให้บริการแก่ลูกค้า 1,000 บาท เสร็จเรียบร้อยแล้วแจ้งให้ลูกค้าทราบ ควรบันทึกบัญชี

เดบิต	ลูกหนี้การค้า	1,070	
	เครดิต รายได้จากการให้บริการ		1,000
	ภาษีขาย		70

การบันทึกค่าใช้จ่าย

การบันทึกค่าใช้จ่ายของธุรกิจบริการ จะมีลักษณะเช่นเดียวกับธุรกิจประเภทอื่น ต่างกันแค่ชื่อของบัญชีเท่านั้น

1. เมื่อจ่ายเงินเดือน

เดบิต	เงินเดือน	XXX	
	เครดิต เงินสด		XXX
	ภาษี หัก ณ ที่จ่าย		XXX

2. เมื่อจ่ายค่าโฆษณา

เดบิต	ค่าโฆษณา	XXX	
	ภาษีซื้อ	XXX	
	เครดิต เงินสด		XXX

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

3. เมื่อจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายอื่น

เดบิต	ต้นทุนทางการเงิน	XXX	
	เครดิต เงินสด		XXX

4. สิ้นเดือน คำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม

เดบิต	ภาษีขาย	XXX	
	เครดิต ภาษีซื้อ		XXX
	เจ้าหนี้กรมสรรพากร หรือภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย		XXX

ข้อ 4. ก่อนเรียน

ร้านถ่ายรูปจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและจ่ายเงินเดือนให้พนักงาน 1,000 บาทหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย 5% ร้านถ่ายรูปจะบันทึกบัญชี

เดบิต	เงินเดือน	1,000	
	เครดิต เงินสด		950
	ภาษี หัก ณ ที่จ่าย 5 %		50

ข้อ 4. หลังเรียน

ธุรกิจบริการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และจ่ายค่าไฟฟ้า 3,000 บาท ธุรกิจควรบันทึกบัญชี

เดบิต	ค่าไฟฟ้า	3,000	
	ภาษีซื้อ		210
	เครดิต เงินสด		3,210

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ขั้นตอนการจัดทำงบการเงิน

เมื่อธุรกิจได้จัดทำบทดลอง ณ วันสิ้นงวดบัญชี ขั้นตอนการทำงานงบการเงิน

1. ธุรกิจบริการอาจจัดทำกระดาษทำการ เพื่อจัดทำงบการเงิน

2. ข้อมูลจากบทดลองหลังการปรับปรุงก่อนปิดบัญชี ในการจัดทำงบการเงินตามลำดับ

* การจัดทำงบกำไรขาดทุน ใช้ข้อมูลยอดคงเหลือตามบัญชีประเภทรายได้และค่าใช้จ่ายจาก งบทดลอง
คำนวณหากำไร (ขาดทุน) สุทธิสำหรับงวดบัญชี

* การจัดทำงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น ใช้ข้อมูลรายการเคลื่อนไหวในบัญชีประเภทส่วนของผู้
ถือหุ้น และกำไร (ขาดทุน) สุทธิสำหรับงวดบัญชี

* การจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน ใช้ข้อมูลยอดคงเหลือตามบัญชีประเภทสินทรัพย์ หนี้สิน จากงบทดลอง
และส่วนของผู้ถือหุ้น

3. การจัดทำงบการเงิน ตามข้อ 2 ธุรกิจบริการจะรวมบัญชีต่างๆที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันเข้าด้วยกันเป็นการย่อ
แต่ละบรรทัดในงบการเงิน ตามที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์กำหนดไว้

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 6.1 การบัญชีธุรกิจพาณิชยกรรม

แนวคิด

1.ธุรกิจพาณิชยกรรมเป็นธุรกิจที่ซื้อสินค้ามาขายให้ลูกค้า

- สินค้าเป็นสิ่งที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนกับเงินสด
- รายได้หลักของธุรกิจประเภทนี้คือ รายได้จากการขายสินค้า

2.การบันทึกบัญชีของธุรกิจพาณิชยกรรม

- จะเหมือนกับการบันทึกบัญชีของธุรกิจบริการ แต่เพิ่มเรื่องสินค้า และต้นทุนสินค้าขายเข้ามา

- วิธีบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ มี 2 วิธี คือ

*วิธีบันทึกสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง และ

*วิธีบันทึกสินค้าคงเหลือ เมื่อสิ้นงวด

3.ณ วัน สิ้นงวดบัญชี ธุรกิจพาณิชยกรรมบันทึกการปรับปรุงและรายการปิดบัญชี เช่นเดียวกัน

กับธุรกิจบริการ

- แต่เพิ่มเรื่องสินค้าคงเหลือ และต้นทุนขายเข้ามา

- กรณีธุรกิจใช้วิธีบันทึกสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวดบัญชี ธุรกิจจะบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือปลายงวดพร้อมกับการปิดบัญชี ซึ่งมี 2 วิธีคือ

*วิธีปิดบัญชีผ่านต้นทุนสินค้าขาย และ

*วิธีปิดบัญชีไม่ผ่านต้นทุนสินค้าขาย

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

4.งบการเงินของธุรกิจพาณิชยกรรม จะเหมือนกับธุรกิจบริการ งบการเงินประกอบด้วย

- งบแสดงฐานะการเงิน
- งบกำไรขาดทุน
- งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น
- งบกระแสเงินสด และ
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน

*ธุรกิจพาณิชยกรรมจะมี

รายการสินค้าคงเหลือ ซึ่งแสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน อยู่ในงบแสดงฐานะการเงิน และ

รายการต้นทุนสินค้าขาย แสดงเป็นค่าใช้จ่ายอยู่ในงบกำไร (ขาดทุน)

*ผู้ค้าส่ง **Wholesalers** เป็นการประกอบการค้าส่ง เช่น บริษัทค้าส่งต่างๆ ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายให้กับธุรกิจผู้ผลิตสินค้า

- การดำเนินงานของธุรกิจพาณิชยกรรม มีขั้นตอนดังนี้

1.กิจการซื้อสินค้าจากผู้ขาย

2.กิจการจ่ายชำระเงินสดทันที หรือ

3.กิจการขอสินเชื่อเกิดเจ้าหนี้การค้าขึ้นมา

4.เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ กิจการจ่ายชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้การค้า (1-4 คือวงจรขายจ่าย)

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ

การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือในธุรกิจพาณิชย์กรรมแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง Perpetual Inventory System or Method เป็นระบบที่บันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือเพียงบัญชีเดียว

*ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่ม-ลด ของจำนวนสินค้ากิจการจะบันทึกผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงจำนวน สินค้าคงเหลือซึ่งเป็น บัญชีสินทรัพย์

2. วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด Periodic Inventory System or Method เป็นระบบที่บันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือเพียงครั้งเดียวเมื่อวันสิ้นงวด

- ภายหลังจากการตรวจนับและตีราคาสินค้าคงเหลือแล้ว ทำให้บัญชีสินค้าคงเหลือมียอดคงเหลือไม่เคลื่อนไหวเลยในระหว่างงวด
- แต่บัญชีบัญชีสินค้าคงเหลือจะเปลี่ยนแปลง ณ วันสิ้นงวด รายการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าจะบันทึกบัญชีหมวดค่าใช้จ่าย

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

* ค่าขนส่งออก เป็นการส่งมอบสินค้าให้กับผู้ซื้อ ผู้ขายจะเกิดค่าใช้จ่ายในการส่งมอบสินค้า เรียกว่า "ค่าขนส่งออก" การให้บริการส่งสินค้าแก่ลูกค้าเป็นการส่งเสริมการขายชนิดหนึ่งเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าธุรกิจ

- ค่าขนส่งออกเป็นค่าใช้จ่ายในการขาย บันทึกบัญชีค่าขนส่งออก

เดบิต ค่าขนส่งออก	XXX
เครดิต เงินสด	XXX

- ในกรณีที่ผู้ซื้อจ่ายค่าขนส่งแทนผู้ขาย ผู้ขายจะบันทึกลดหนี้ในบัญชีลูกหนี้การค้า

เดบิต ค่าขนส่งออก	XXX
เครดิต ลูกหนี้การค้า	XXX

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

* ค่าขนส่งเข้า เมื่อธุรกิจซื้อสินค้า ธุรกิจอาจกำหนดราคา **F.O.B.Shiping Point** ซึ่งผู้ซื้อ

จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้ารวมทั้งค่าขนส่งสินค้าเข้า ค่าขนส่งเข้ามีผลกระทบทำให้ต้นทุนการสินค้าสูงขึ้น เป็นผลให้กำไรสุทธิน้อยลง การบันทึกบัญชีเมื่อจ่ายค่าขนส่งเข้าดังนี้

เดบิต สินค้าคงเหลือ	XXX
ภาษีซื้อ	XXX
เครดิต เงินสด	XXX

- ธุรกิจพาณิชย์กรรมบันทึกรายการปรับปรุงเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ และต้นทุนขายเพิ่มขึ้นมา

ข้อ 9 ก่อน + หลัง เรียน

ณ วันสิ้นงวด กิจการตรวจนับสินค้าคงเหลือได้ **20,000** บาท กิจการบันทึกรายการนี้ ด้วยวิธี

ระบบการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลืออย่างต่อเนื่อง	ระบบการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ เมื่อสิ้นงวด
ไม่บันทึกบัญชี (ข้อ9หลังเรียน)	เดบิต สินค้าคงเหลือ 20,000 เครดิต ต้นทุนขายสินค้า 20,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หน่วยที่ 7 การบัญชีกิจการผลิตกรรม

ตอนที่ 7.1 แนวคิดเกี่ยวกับกิจการผลิตกรรม

แนวคิด

1. กิจการผลิตหรือกิจการอุตสาหกรรม

- เป็นกิจการที่ซื้อวัตถุดิบมาแล้วผ่านกระบวนการแปรสภาพด้วยแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิตให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป แล้วจึงนำสินค้าไปขาย
- สินค้าเป็นตัวกลางของการแลกเปลี่ยน เช่นเดียวกับกิจการพาณิชย์กรรม แต่แตกต่างกันในส่วนของกิจการพาณิชย์กรรมนั้นจะซื้อสินค้าของผู้อื่นมาขาย ส่วนการผลิตกรรม ผลิตสินค้าขึ้นมาขายเอง

2. เอกสารทางบัญชี ที่สำคัญของกิจการ ผลิตกรรม จะเกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าได้แก่

- ใบเบิกวัตถุดิบ บัตรลงเวลาปฏิบัติงาน ใบสั่งผลิต ใบโอนงานระหว่างผลิต เอกสารทางบัญชีอื่น และ
- ใบกำกับภาษีมูลค่าเพิ่มของกิจการ ผลิตกรรมจะเหมือนกับของกิจการพาณิชย์กรรม

3. รายได้หลัก ของกิจการผลิตกรรม คือรายได้จากการขายสินค้า เช่นเดียวกับกิจการพาณิชย์กรรม และ

- ค่าใช้จ่ายหลักของกิจการผลิตกรรม คือ ต้นทุนขาย
- แต่มีข้อแตกต่างในส่วนของกิจการพาณิชย์กรรม ต้นทุนขายมาจาก ยอดขายสุทธิ
- แต่ กิจการผลิตกรรม ต้นทุนขาย มาจากต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูป

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การผลิตสินค้า และบริการ ต้นทุนการผลิตประกอบด้วย

* วัสดุทางตรง **Direct Material**

* ค่าแรงทางตรง **Direct Labor**

* ค่าใช้จ่ายการผลิต **Manufacturing Overhead**

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

- กิจกรรมการดำเนินการผลิตสินค้า จะเกี่ยวข้องกับเอกสารทางการบัญชี ดังนี้

1. การขอซื้อวัตถุดิบ แผนกคลังวัสดุ จัดทำใบ ขอซื้อ

* แผนกจัดซื้อ จัดทำใบ สั่งซื้อ

* เมื่อผู้ขายนำวัตถุดิบมาส่งที่แผนกรับของ แผนกรับของ จัดทำใบ รับของ และส่งมอบวัตถุดิบให้แผนกคลังวัสดุ เก็บไว้

2. การเบิกใช้วัตถุดิบทางตรง แผนกผลิตจัดทำใบเบิก วัตถุดิบทางตรง ส่งไปให้แผนกคลังวัสดุทางตรง เพื่อเบิกวัตถุดิบทางตรงออกมาใช้ในการผลิตสินค้า

* ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานหลัก หรือค่าใช้จ่ายอื่น

- เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานอันเป็นปกติของกิจการ เช่น ดอกเบี้ยจ่าย ขาดทุนจากการขาย อุปกรณ์ เป็นต้น

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 7.2 การบันทึกบัญชีกิจการผลิตกรรม

แนวคิด

1. ปัจจัยการผลิต ประกอบด้วย วัตถุดิบ แรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต

- เมื่อเกิดปัจจัยการผลิต การบันทึกบัญชีจะ เดบิตปัจจัยการผลิต เหล่านี้
- เมื่อคิดปัจจัยการผลิตเข้างาน การบันทึกบัญชีจะ เดบิตงานระหว่างทำ และ เครดิตปัจจัยการผลิต
- วิธีบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลืออย่างต่อเนื่อง เป็นวิธีที่นิยมใช้ในการบันทึกบัญชีกิจการผลิตกรรม

2. บัญชีงานระหว่างทำ จะบันทึกปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการผลิตสินค้า

- เมื่อกิจการผลิตสินค้าเสร็จ กิจการจะโอนต้นทุนสินค้าที่ผลิตเสร็จออกจากบัญชีงานระหว่างทำไปยังสินค้าสำเร็จรูป
- การขายสินค้าของกิจการผลิตกรรมจะบันทึกบัญชี เช่นเดียวกับกิจการพาณิชย์กรรม

3. การบันทึกบัญชีผลิตกรรมจะคล้าย กับกิจการพาณิชย์กรรม

- แต่จะมีส่วนแตกต่างกัน คือ กิจการผลิตกรรมจะบันทึกบัญชีปัจจัยการผลิต และบัญชีงานระหว่างทำเพิ่มเติมขึ้นมา
- ส่วนบัญชี สินค้าสำเร็จรูป จะบันทึกบัญชีเหมือนกันทั้งกิจการผลิตกรรมและกิจการพาณิชย์กรรม

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

* เบิกวัตถุดิบทางตรงไปใช้ การบันทึกเมื่อเบิกวัตถุดิบทางตรงเพื่อใช้ในการผลิต ในการเบิกวัตถุดิบทางตรงไปใช้ในการผลิต เจ้าหน้าที่จะต้องทำใบเบิกวัตถุดิบทางตรงและอนุมัติโดยผู้มีอำนาจที่ได้รับมอบหมายพร้อมทั้งบันทึกในบัตรต้นทุนงาน การบันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	สินค้าระหว่างผลิต / งานระหว่างทำ	XXX	
	เครดิต	วัตถุดิบ	XXX

ข้อ 4. ก่อนเรียน

- กิจกรรมผลิตกรรม เบิกวัตถุดิบทางตรง **5,000** บาท ไปใช้ในการผลิตสินค้า จะบันทึกบัญชี

เดบิต	งานระหว่างทำ	5,000	
	เครดิต	วัตถุดิบทางตรง	5,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

* การนำวัตถุดิบเข้ามาไปใช้

- การบันทึกเมื่อนำวัตถุดิบเข้ามาไปใช้ วัตถุดิบตรงโดยปกติจะเป็นต้นทุนหลักของการผลิตสินค้า แต่ในบางกรณีวัตถุดิบของสินค้าชนิดหนึ่งอาจนำไปใช้เป็นส่วนประกอบเล็กน้อยเพื่อผลิตสินค้าชนิดอื่น
- การบันทึกบัญชี จะบันทึก

เดบิต วัตถุดิบ / ค่าใช้จ่ายการผลิต	XXX	
เครดิต วัตถุดิบ		XXX

ข้อ 4. หลังเรียน

- กิจกรรมการผลิต เบิกวัตถุดิบเข้ามาไปใช้ 2,000 บาท ไปใช้ในการผลิตสินค้า จะบันทึกบัญชี

เดบิต ค่าใช้จ่ายการผลิต	5,000	
เครดิต วัตถุดิบ		5,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

* การจัดสรรต้นทุนสูงไป Over Manufacturing Overhead Applied คือ

จำนวนค่าใช้จ่ายที่จัดสรร สูงกว่าค่าใช้จ่ายการผลิต ทำให้ต้นทุนของงานหรือ สินค้า สูงไป

* การจัดสรรต้นทุนต่ำไป Under Manufacturing Overhead Applied คือ

จำนวนค่าใช้จ่ายที่จัดสรร ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายการผลิต ทำให้ต้นทุนของงานหรือ สินค้า ต่ำไป

* การโอนปิดผลต่าง เพื่อเป็นการปรับปรุงต้นทุนการผลิตของงาน หรือสินค้าให้ถูกต้องทำให้ผลการ

ดำเนินงานและ ฐานะการเงินของกิจการแสดงถูกต้อง การบันทึกบัญชีเมื่อเกิดผลต่างจากการจัดสรรค่าใช้จ่าย การผลิต เข้าบัญชีต้นทุนขายเพียงบัญชีเดียว

* กรณีที่ 1 จัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิตต่ำไป : ต้นทุนการผลิตต่ำ บันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต ต้นทุนขาย	XXX	
เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิต		XXX

* กรณีที่ 2 จัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิตสูงไป : ต้นทุนการผลิตสูง บันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต ค่าใช้จ่ายการผลิต	XXX	
เครดิต ต้นทุนขาย		XXX

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 5. ก่อนเรียน

กิจการผลิตกรรมเกิดค่าใช้จ่ายการผลิตจริง **100,000** บาท และค่าใช้จ่ายการผลิตจัดสรร **98,000** บาท

กิจการผลิตกรรม บันทึกบัญชีเพื่อโอนปิดผลต่าง

เดบิต ต้นทุนขาย	2,000	
เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิต		2,000

ข้อ 5. ก่อนเรียน

กิจการผลิตกรรมเกิดค่าใช้จ่ายการผลิตจริง **100,000** บาท และค่าใช้จ่ายการผลิตจัดสรร **103,000**

บาท กิจการผลิตกรรม บันทึกบัญชีเพื่อโอนปิดผลต่าง

เดบิต ค่าใช้จ่ายการผลิต	3,000	
เครดิต ต้นทุนขาย		3,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

* การบันทึกเมื่อผลิตสินค้าเสร็จ

- เมื่อกิจการผลิตสินค้าเสร็จ กิจการจะโอนต้นทุนการผลิตสินค้าที่ผลิตเสร็จออกจากบัญชีงานระหว่างทำ ไปบัญชีสินค้าสำเร็จรูป ดังนี้

เดบิต สินค้าสำเร็จรูป	XXX	
เครดิต งานระหว่างทำ		XXX

ข้อ 6. ก่อนเรียน

กิจการผลิตกรรม ผลิตสินค้าเสร็จ 400,000 บาท บันทึกบัญชี

เดบิต สินค้าสำเร็จรูป	400,000	
เครดิต งานระหว่างทำ		400,000

ข้อ 6. หลังเรียน

กิจการผลิตกรรม ผลิตสินค้าเสร็จ 500,000 บาท บันทึกบัญชี

เดบิต สินค้าสำเร็จรูป	500,000	
เครดิต งานระหว่างทำ		500,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 7. ก่อนเรียน

วัตถุประสงค์ที่ใช้ไปคำนวณได้จาก

กิจกรรมผลิตกรรม มีวัตถุประสงค์คงเหลือต้นปี	100,000	บาท
<u>บวก</u> ซื้อระหว่างปี	500,000	บาท
<u>หัก</u> วัตถุประสงค์คงเหลือสิ้นปี	- 80,000	บาท
วัตถุประสงค์ที่ใช้ไป	<u>= 520,000</u>	บาท

ข้อ 7. หลังเรียน

วัตถุประสงค์ที่ใช้ไปคำนวณได้จาก

กิจกรรมผลิตกรรม มีวัตถุประสงค์คงเหลือต้นปี	100,000	บาท
<u>บวก</u> ซื้อระหว่างปี	400,000	บาท
<u>หัก</u> วัตถุประสงค์คงเหลือสิ้นปี	- 50,000	บาท
วัตถุประสงค์ที่ใช้ไป	<u>= 450,000</u>	บาท

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 7.3 งบการเงินของกิจการผลิตกรรม

แนวคิด

1. งบการเงินของกิจการ ผลิตกรรม จะเหมือนกับกิจการพาณิชย์กรรม คือ

- งบแสดงฐานะการเงิน
- งบกำไรขาดทุน
- งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น
- งบกระแสเงินสด และ
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน
- แต่กิจการผลิตกรรม ต้องจัดทำ งบต้นทุนการผลิต เพิ่มอีกงบการเงินหนึ่ง

2. งบต้นทุนการผลิต เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงองค์ประกอบของต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูปของรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง ประกอบด้วย ค่าวัสดุทางตรง ค่าแรงทางตรง และ ค่าใช้จ่ายการผลิต ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

- กรณีที่มี งานระหว่างทำคงเหลือต้นงวด - ปลายงวด + ต้นทุนการผลิต = ต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูป

3. งบต้นทุนขาย ของกิจการผลิตกรรม จะมีลักษณะคล้ายกับต้นทุนขายของกิจการพาณิชย์กรรม

- แต่ต่างกันที่กิจการผลิตกรรม ใช้ต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูป ส่วนกิจการพาณิชย์กรรมใช้ซื้อสุทธิ

4. งบกำไรขาดทุน และงบแสดงฐานะการเงิน ของกิจการผลิตกรรม จะมีลักษณะเหมือนกับกิจการ

พาณิชย์กรรม

- แต่แตกต่างกันที่สินค้าคงเหลือของกิจการ ประกอบด้วย สินค้าสำเร็จรูป งานระหว่างทำ และ วัตถุดิบ

- แต่สินค้าคงเหลือของกิจการพาณิชย์กรรมมีแต่สินค้าสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข้อ 9 ก่อนเรียน คำนวณต้นทุนการผลิต

กิจการผลิตกรรม มีข้อมูลต้นทุนการผลิตระหว่างงวด	500,000 บาท
<u>บวก</u> งานระหว่างทำคงเหลือต้นงวด	50,000 บาท
<u>หัก</u> งานระหว่างทำคงเหลือปลายงวด	<u>- 8,000 บาท</u>
ต้นทุนการผลิต =	<u>520,000 บาท</u>

ข้อ 9 ก่อนเรียน คำนวณต้นทุนการผลิต

กิจการผลิตกรรม มีข้อมูลต้นทุนการผลิตระหว่างงวด	600,000 บาท
<u>บวก</u> งานระหว่างทำคงเหลือต้นงวด	20,000 บาท
<u>หัก</u> งานระหว่างทำคงเหลือปลายงวด	<u>- 15,000 บาท</u>
ต้นทุนการผลิต =	<u>650,000 บาท</u>

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

หน่วยที่ 8 เงินสด ระบบใบสำคัญ และการบัญชี

ตอนที่ 8.1 เงินสด

แนวคิด

1. เงินสด หมายถึง สิ่งที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า หรือบริการ ซึ่งได้แก่ เงินสดในมือ และเงินฝาก

ธนาคาร

- เงินสดในมือ ได้แก่ เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร เช็ค ดราฟต์ธนาคาร และ ธนาณัติ

- เงินฝากธนาคาร ได้แก่ เงินสดของกิจการที่นำฝากธนาคารประเภทที่ถอนได้เมื่อทวงถาม

2. การควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินสด เน้นองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- การแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลรักษาเงินสด กับการจัดบันทึกรายการเกี่ยวกับเงินสด

- การควบคุมเงินสด และ

- การควบคุมเกี่ยวกับการจ่ายเงินสด

3. ระบบเงินสดย่อย ใช้ควบคุมการจ่ายเงินจำนวนเล็กน้อย โดยมีขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

- การตั้งวงเงินสดย่อย

- การจ่ายค่าใช้จ่าย และ

- การเบิกชดเชยวงเงินสดย่อย

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

*การควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินสด

- การจ่ายเงินสดควรจ่ายเป็นเช็คขีดคร่อม ระบุชื่อผู้รับเงิน
- การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ดูแลเงินสด กับผู้จัดบันทึกรายการเงินสด
- การใช้ระบบใบสำคัญจ่ายในการบันทึกบัญชี
- การนำเงินสดรับทุกรายการ ฝากธนาคารในแต่ละวัน
- กำหนดให้มีวงเงินสดย่อย
- การจ่ายเงินควรอนุมัติโดยผู้มีอำนาจ

*ขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับเงินสดย่อย

- 1.การจัดตั้งวงเงินสดย่อย
- 2.การจ่ายเงินสดย่อย
- 3.การเบิกขาดเซยเงินสดย่อย

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

* การจัดตั้งวงเงินสดย่อย โดยส่งจ่ายเช็คจำนวนหนึ่ง เพื่อให้ผู้รักษาเงินสดย่อมนำไปขึ้นเงินสดและเก็บรักษาไว้เพื่อค่าใช้จ่ายเล็กน้อยที่เกิดขึ้น

เดบิต เงินสดย่อย

XXX

เครดิต เงินฝากธนาคาร

XXX

* การเบิกชดเชยเงินสดย่อย หลังจากการจ่ายเงินสดย่อย ทำให้ยอดเงินสดในมือของผู้รักษาเงินสดย่อยเหลือจำนวนเล็กน้อย ดังนั้น ผู้รักษาเงินสดย่อยจึงต้องเบิกชดเชยเงินสดย่อย

เดบิต ค่าใช้จ่ายต่างๆ

XXX

เครดิต เงินฝากธนาคาร

XXX

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 8.2 เงินฝากธนาคาร

แนวคิด

1. เมื่อกิจการได้รับเงินสดจากการขายสินค้า หรือจากการรับชำระหนี้

- กิจการควรนำเงินสดเข้าฝากธนาคารทั้งหมดโดยเร็ว
- ในกรณีที่กิจการต้องการจ่ายเงินที่ไม่ใช่จ่ายจากเงินสดย่อย กิจการควรจ่ายเป็นเช็ค เพื่อประโยชน์ในการควบคุม

2. การควบคุมภายในที่สำคัญของเงินฝากธนาคาร คือ

- การจัดทำบัญชียอดเงินฝากธนาคาร ซึ่งจะช่วยให้ทราบความแตกต่างระหว่างยอดคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ กับยอดตามใบแจ้งยอดของธนาคาร
- เพื่อสืบสวนหาสาเหตุของความแตกต่างและปรับปรุงรายการบัญชีต่อไป

3. การพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร อาจทำได้ 3 วิธี คือ

- วิธีการกระทบไปหายอดบัญชีเงินฝากธนาคารที่ถูกต้อง
- วิธีการกระทบไปหายอดบัญชีเงินฝากธนาคารของกิจการ
- วิธีการกระทบไปหายอดตามใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

*รายการกระทบยอด **Reconciling Item** คือรายการของความแตกต่างของยอดคงเหลือในบัญชีเงินฝากธนาคารตามสมุดบัญชีของกิจการ กับใบแจ้งยอดจากธนาคาร เกิดจากสาเหตุสำคัญดังนี้

1. รายการที่ทำให้ยอดคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝาก สูงกว่ายอดบัญชีเงินฝากธนาคารตามบัญชีของกิจการ

- เช็คที่กิจการส่งจ่ายไปแล้ว แต่ผู้รับเงินยังไม่ได้นำไปเบิกเงินที่ธนาคาร เรียกว่า "เช็คค้างจ่าย"

2. รายการที่ทำให้ยอดคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝาก ต่ำกว่ายอดบัญชีเงินฝากธนาคารตามบัญชีของกิจการ

- เงินฝากที่กิจการบันทึกไว้ในบัญชีแล้ว แต่ธนาคารได้หักบัญชีระหว่างธนาคาร **Clearing** แล้ว ดังนั้น ขณะที่จัดทำใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร รายการเงินฝากดังกล่าวไม่ปรากฏในใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร รายการนี้ เรียกว่า "เงินฝากระหว่างทาง"

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 8.3 ระบบใบสำคัญ

แนวคิด

1.ระบบใบสำคัญ เป็นระบบบัญชีที่ใช้ในการควบคุมภายในเกี่ยวกับการจ่ายเงินของกิจการให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพ

- เพื่อเป็นการป้องกันข้อผิดพลาดต่างๆที่อาจเกิดขึ้นจากการจ่ายเงิน

2.ทะเบียนใบสำคัญจ่าย เป็นสมุดบัญชีขั้นต้นสำหรับบันทึกใบสำคัญจ่ายและเพื่อใช้ควบคุมจำนวนใบสำคัญจ่ายของกิจการ

3.ทะเบียนจ่ายเช็ค เป็นสมุดบัญชีขั้นต้นสำหรับบันทึกเช็คสั่งจ่ายของกิจการ และใช้เพื่อควบคุมจำนวนเช็คสั่งจ่ายที่กิจการออกให้ผู้รับเงิน

*ระบบใบสำคัญจ่ายจะมีสมุดบัญชี 2 เล่ม คือ

1.ทะเบียนใบสำคัญจ่าย Payment Voucher Register ใช้แทนสมุดรายวันซื้อ

2.ทะเบียนจ่ายเช็ค Check Register ใช้แทนสมุดรายวันจ่ายเงิน

*ระบบใบสำคัญจ่ายมีประโยชน์

- ไม่ต้องใช้เอกสารการค้าประกอบการจ่ายเงิน

- ไม่ต้องอนุมัติการจ่ายเงิน

- ไม่ต้องบันทึกสมุดรายวันทั่วไป

- ไม่ต้องบันทึกสมุดแยกประเภททั่วไป

* เอกสารที่สำคัญที่สุดในระบบ คือ ใบสำคัญจ่าย

* บัญชีใบสำคัญค้างจ่าย เป็นบัญชีแยกประเภท หนี้สิน

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

* บันทึกทะเบียนใบสำคัญจ่าย เมื่อใบสำคัญจ่ายได้รับการอนุมัติและจำแนกบัญชี จะนำข้อมูลในใบสำคัญจ่ายมาบันทึกในทะเบียนใบสำคัญจ่าย

* การบันทึกรายการที่ไม่สามารถบันทึกในทะเบียนใบสำคัญจ่าย

1. การส่งสินค้าคืน

2. การส่งคืนสินทรัพย์อื่น

3. ชำระหนี้ด้วยตัวเงิน

4. การซื้อสินทรัพย์ด้วยตัวเงิน

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 8.4 การบัญชีเดี่ยว

แนวคิด

1.กิจการมีขนาดเล็กมีรายการค้าจำนวนไม่มากนัก

- กิจการมักบันทึกรายการบัญชีที่ไม่เป็นไปตามระบบบัญชีคู่ โดยมีการบันทึกบัญชีเพียงด้านเดียว และ
- เลือกที่จะบันทึกรายการตามที่เจ้าของกิจการให้ความสำคัญ ได้แก่ รายการที่เกี่ยวข้องกับเงินสด รายการที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้การค้า และ เจ้าหนี้การค้า
- การทำบัญชีตามลักษณะนี้ เรียกว่า " การบัญชีเดี่ยว " และ
- การบัญชีเดี่ยวนี้มีทั้งประโยชน์และข้อจำกัดต่อกิจการ

2.กิจการที่ใช้ระบบบัญชีเดี่ยว ก็สามารถจัดทำงบการเงินได้

- โดยอาศัยการเก็บข้อมูลจากเอกสารทั้งภายในและภายนอกกิจการ
- เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการคำนวณองค์ประกอบต่างๆ ในงบการเงิน
- งบการเงินที่สำคัญ ได้แก่ งบแสดงฐานะทางการเงิน และ งบกำไรขาดทุน

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

3. เมื่อกิจการมีขนาดใหญ่ขึ้น ทำให้มีรายการค้าจำนวนมากขึ้น ความต้องการเงินลงทุนจากแหล่งภายนอก รวมทั้งข้อกำหนดของกฎหมาย ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้กิจการต้องเปลี่ยนระบบบัญชีเดี่ยวไปเป็นระบบบัญชีคู่

- สำหรับขั้นตอนในการเปลี่ยนระบบบัญชีประกอบด้วย

- * การวางระบบบัญชี
- * การจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันใด วันหนึ่ง
- * การบันทึกรายการเปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป
- * ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป หลังจากนั้น
- * บันทึกการค้าตามวงจรับัญชี ซึ่งเป็นไปตามระบบบัญชีคู่

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ยอดขายสินค้าทั้งสิ้น = ยอดขายเงินสด + ยอดขายเงินเชื่อ

ข้อ 9. ก่อนเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการขายสินค้าร้านสุขใจ

ขายสินค้าเป็นเงินสด		250,000
ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ		
ลูกหนี้การค้าปลายทางวด	32,000	
⁺ ตัวเงินรับปลายทางวด	6,000	
รับชำระหนี้จากลูกหนี้การค้า	100,000	
⁺ รับเงินตามตัวรับเงิน	7,000	
รับสินค้าคืน	5,000	
<u>ส่วนลดการจ่าย</u>	<u>2,000</u>	
	<u>152,000</u>	
<u>หัก</u> ลูกหนี้การค้าต้นงวด	40,000	
⁺ ตัวรับเงินต้นงวด	<u>5,000</u>	
	<u>45,000</u>	
		<u>107,000</u>
ยอดขายสินค้าทั้งสิ้น		<u>357,000</u>

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ยอดขายสินค้าทั้งสิ้น = ยอดขายเงินสด + ยอดขายเงินเชื่อ

ข้อ 9. ก่อนเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการขายสินค้าร้านสุขสมหวัง

ขายสินค้าเป็นเงินสด		500,000
ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ		
ลูกหนี้การค้าปลายงวด	64,000	
⁺ ตัวเงินรับปลายงวด	12,000	
รับชำระหนี้จากลูกหนี้การค้า	200,000	
⁺ รับเงินตามตัวรับเงิน	14,000	
รับสินค้าคืน	10,000	
<u>ส่วนลดการจ่าย</u>	<u>4,000</u>	
	304,000	
หัก ลูกหนี้การค้าต้นงวด	80,000	
⁺ ตัวรับเงินต้นงวด	<u>10,000</u>	
	<u>90,000</u>	
		<u>214,000</u>
ยอดขายสินค้าทั้งสิ้น		<u>714,000</u>

32209การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

กิจกรรม เทอม 1/59

ร้านสกายฟ้า เปิดบริการให้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่งอินเทอร์เน็ต ขอให้ท่านทำบัญชี

ให้ร้านโดยใช้ระบบบัญชีคู่และเกณฑ์คงค้าง งดบัญชี 1 เดือน ปิดบัญชีและจัดทำงบการเงินทุกสิ้นเดือน โดยคิดค่าเสื่อมราคาเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้ต่างๆวิธี เส้นตรง อัตราปีละ 20 % (ไม่มีมูลค่าซาก)

งบทดลองหลังปิดบัญชี ณ 31 กรกฎาคม 2559

ชื่อบัญชี	รหัสบัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	11	255,000	
วัสดุคงเหลือ	13	185,000	
เครื่องคอมพิวเตอร์	15	480,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - เครื่องคอมพิวเตอร์	16		180,000
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	22		150,000
ทุน - คุณสายฟ้า	31		200,000
กำไร (ขาดทุน)สะสม	32		390,000
รวม		920,000	920,000

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

สมุดรายวันทั่วไป ร้านสกายฟ้า เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559 เทอม 1/59

พ.ศ.25x2		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ส.ค.	1	ค่าเช่าร้าน	51	15,000			
		เงินสด	11			15,000	
		ค่าเช่าร้าน เดือน ส.ค. 2559					
	5	เจ้าหน้าที่ค่าสาธารณูปโภค	22	150,000			
		เงินสด	11			150,000	
		ค่าสาธารณูปโภคที่ค้างทั้งหมด หน้า					
	10	เงินสด	11	49,000			
		รายได้ค่าบริการ	41			49,000	
		ได้รับเงินค่าใช้บริการ					
	20	เงินสด	11	18,000			
		รายได้รับล่วงหน้า	21			18,000	
		รายได้ค่าบริการล่วงหน้า 1,000 ชั่วโมง					
	25	ค่าสาธารณูปโภค	53	18,600			
		เจ้าหน้าที่ค่าสาธารณูปโภค	22			18,600	
		ใบแจ้งหนี้ ค่าน้ำประปา 19,000 บาท					
		ค่าไฟฟ้า 9,900 บาท					
		ค่าโทรศัพท์ 6,800 บาท					
	31	เงินเดือน	52	19,000			
		เงินสด	11			19,000	
		เงินเดือนพนักงานในร้าน เดือน ส.ค.59					
	31	วัสดุที่ใช้ไป	54	121,000			
		วัสดุคงเหลือ	13			121,000	
		ตรวจนับวัสดุคงเหลือ = 64,000 ตามยอดบัญชี					
		ดังนั้น วัสดุที่ใช้ไป $185,000 - 64,000 = 121,000$ บาท					
	31	รายได้รับล่วงหน้า	21	7,000			
		รายได้ค่าบริการ	41			7,000	
		โอนรายได้เนื่องจากลูกค้ามาใช้บริการแล้ว 700 ชั่วโมง					
	31	ค่าเสื่อมราคา-เครื่องคอมพิวเตอร์	55	8,000			
		ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องคอมพิวเตอร์	16			8,000	
		ปรับปรุงตัดค่าเสื่อมราคา เดือน ส.ค. 59					
		$480,000 \times 0.20 \times 1/12 = 8,000$					

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

บัญชี เงินสด

เลขที่ 11

พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ศ.ศ.	1	ยอดยกมา		255,000		ศ.ศ.	1	ค่าเช่าร้าน	ร.ว.8	15,000	
	10	รายได้ค่าบริการ	ร.ว.8	49,000			5	ค่าสาธารณูปโภค	ร.ว.8	150,000	
	20	รายได้รับล่วงหน้า	ร.ว.8	18,000			31	เงินเดือนพนักงาน	ร.ว.8	19,000	
								ยอดยกไป		138,000	
				322,000						322,000	
ก.ย.	1	ยอดยกมา		138,000							

บัญชี วัสดุคงเหลือ

เลขที่ 13

พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ศ.ศ.	1	ยอดยกมา		185,000		ศ.ศ.	31	ใช้ไป	ร.ว.8	121,000	
								ยอดยกไป		64,000	
				185,000						185,000	
ก.ย.	1	ยอดยกมา		64,000							

บัญชี เครื่องคอมพิวเตอร์

เลขที่ 15

พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ศ.ศ.	1	ยอดยกมา		480,000		ศ.ศ.	31	ยอดยกไป		480,000	
ก.ย.	1	ยอดยกมา		480,000							

บัญชี ค่าเสื่อมราคาสะสม- เครื่องคอมพิวเตอร์

เลขที่ 16

พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ศ.ศ.	31	ยอดยกมา		188,000		ศ.ศ.	1	ยอดยกมา		180,000	
							31	ค่าเสื่อมราคา	ร.ว.8	8,000	
										188,000	
				188,000		ก.ย.	1			188,000	

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

บัญชี รายได้รับล่วงหน้า

เลขที่ 21

พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ส.ค.	31	รายได้	รว.8	7,000		ส.ค.	20	เงินสด	รว.8	18,000	
		ยอดยกไป		11,000							
				18,000						18,000	
						ก.ย.	1	ยอดยกมา			11,000

บัญชี เจ้าหนี้ค่าสาธารณูปโภค

เลขที่ 22

พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ส.ค.	5	เงินสด	รว.8	150,000		ส.ค.	1	ยอดยกมา		150,000	
	31	ยอดยกไป		18,600			25	ค่าสาธารณูปโภค	รว.8	18,600	
				168,600						168,600	
						ก.ย.	1	ยอดยกมา			18,600

บัญชี ทุน คุณชายฟ้า

เลขที่ 31

พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ส.ค.	1	ยอดยกมา		200,000	
										200,000	

บัญชี กำไร(ขาดทุน)สะสม

เลขที่ 32

พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ส.ค.	1	ยอดยกมา		390,000	
										390,000	

บัญชี รายได้

เลขที่ 41

พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.2559		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ส.ค.	10	เงินสด	รว.8	49,000	
							31	รายได้ค่าบริการ	รว.8	11,000	

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ข . บันทึกรายการปรับปรุง สิ้นเดือน สิงหาคม 2559 เทอม 1/59

พ.ศ.25x2		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	รายได้	41	11,000			
		รายได้รับล่วงหน้า	21			11,000	
		ปรับปรุงรายได้รับล่วงหน้า					
		ค่าวัสดุสำนักงานใช้ไป	52	121,000			
		วัสดุสำนักงาน	11			121,000	
		ปรับปรุงค่าวัสดุสำนักงาน					
		ค่าเสื่อมราคา-เครื่องคอมพิวเตอร์	21	7,000			
		ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	41			7,000	
		ปรับปรุงค่าเสื่อมราคา-อาคาร					

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ร้าน สกายฟ้า

งบทดลอง

วันที่ 31 สิงหาคม 2559

ชื่อบัญชี	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	11	138,000			
วัสดุคงเหลือ	13	64,000			
เครื่องคอมพิวเตอร์	15	480,000			
ค่าเสื่อมราคาสะสม - เครื่องคอมพิวเตอร์	16			188,000	
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	22			18,600	
รายได้ค่าบริการรับล่วงหน้า	23			11,000	
ทุน - คุณสายฟ้า	31			200,000	
กำไร (ขาดทุน) สะสม	32			390,000	
รายได้	41			56,000	
ค่าเช่า	51	15,000			
ค่าสาธารณูปโภค	52	18,600			
เงินเดือน	53	19,000			
วัสดุใช้ไป	54	121,000			
ค่าเสื่อมราคา - เครื่องคอมพิวเตอร์	55	8,000			
รวม		863,600		863,600	

32209 การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ